

C/2023/1553

19.12.2023

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 12. decembra 2023

o transpozícii článku 30 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti („prepracované znenie smernice o energetickej efektívnosti“) týkajúceho sa národných fondov energetickej efektívnosti, financovania a technickej podpory

(C/2023/1553)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Komisia vo svojom oznámení z 28. novembra 2018 s názvom „Čistá planéta pre všetkých, Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo“⁽¹⁾ uviedla, že energetická efektívnosť je kľúčovou oblasťou, v ktorej treba konať, pretože bez nej nemožno dosiahnuť úplnú dekarbonizáciu hospodárstva Únie.
- (2) V decembri 2018 sa v balíku opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov zaviedol nový hlavný cieľ Únie v oblasti energetickej efektívnosti vo výške minimálne 32,5 % do roku 2030 v porovnaní s predpokladanou spotrebou energie v roku 2030, pričom cieľom tohto balíka bolo urobiť z energetickej efektívnosti priority, dosiahnuť celosvetové vedúce postavenie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a zabezpečiť spravodlivé podmienky pre spotrebiteľov.
- (3) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ (ďalej len „smernica o energetickej efektívnosti“) (2) zmenenej smernicou (EÚ) 2018/2002 (3) sa ukladá povinnosť dosiahnuť hlavný cieľ vo výške aspoň 32,5 % úspor energie na úrovni EÚ do roku 2030.
- (4) Komisia vo svojom oznámení zo 17. septembra 2020 s názvom „Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030, Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov“ (ďalej len „plán cieľov v oblasti klímy“) (4) navrhla zvýšiť mieru ambície Únie v oblasti klímy a stanoviť cieľ zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 na úroveň, ktorá bude v porovnaní s rokom 1990 minimálne o 55 % nižšia. Návrh predstavuje naplnenie záväzku formulovaného v oznámení Komisie z 11. decembra 2019 s názvom „Európska zelená dohoda“ predložiť komplexný plán zvýšenia cieľovej hodnoty Únie do roku 2030 na 55 % zodpovedným spôsobom.
- (5) Posúdenie vplyvu, ktoré tvorilo sprievodný dokument k plánu cieľov v oblasti klímy, preukázalo, že v snahe naplniť vyššiu mieru ambícií v oblasti klímy je potrebné výrazne zintenzívniť zlepšenie energetickej efektívnosti oproti úrovni 32,5 %.
- (6) So zámerom dosiahnuť tieto ciele Komisia vo svojom oznámení z 19. októbra 2020 s názvom „Pracovný program Komisie na rok 2021, Vitálna Únia v krehkom svete“ (5) prijala legislatívny balík, na základe ktorého sa má do roku 2030 dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % (ďalej len „balík Fit for 55“) a do roku 2050 klimatická neutralita Európskej únie. Súčasťou uvedeného balíka je rad oblastí politiky vrátane návrhu na prepracovanie smernice o energetickej efektívnosti.

(1) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke Čistá planéta pre všetkých Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo [COM(2018) 773 final].

(2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

(3) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210).

(4) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov [COM(2020) 562 final].

(5) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Pracovný program Komisie na rok 2021 Vitálna Únia v krehkom svete [COM(2020) 690 final].

- (7) Smernica (EÚ) 2023/1791 (ďalej len „prepracované znenie smernice o energetickej efektívnosti“) ⁽⁶⁾ tak bola prijatá 13. septembra 2023, čím sa podstatne zvýšila úroveň ambície do roku 2030 z hľadiska energetickej efektívnosti, a to aj vo vzťahu k financovaniu v záujme energetickej efektívnosti.
- (8) Mobilizácia investícií do energetickej efektívnosti prostredníctvom špecializovaných politických opatrení a opatrení na financovanie energetickej efektívnosti, ktoré umožňujú rozšíriť objem projektov v oblasti energetickej efektívnosti a pákovým efektom zvýšiť súkromné financovanie v záujme vykonávania prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti, je kľúčová z hľadiska podporovania členských štátov pri plnení cieľov energetickej efektívnosti na rok 2030 a dosiahnutí klimatickej neutrality do roku 2050 nákladovo efektívnym spôsobom, pričom by sa zabezpečila konkurencieschopnosť a udržateľnosť hospodárstva EÚ.
- (9) Európska rada vo svojich záveroch z 21. – 22. októbra 2022 a z 15. decembra 2022 vyzvala Radu a Európsku komisiu, aby predložili konkrétne návrhy okrem iného s cieľom zvýšiť úsilie o dosahovanie úspory energie, a zopakovala potrebu zvýšiť investície do energetickej efektívnosti.
- (10) V článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti sa uznáva potreba zaviesť primeranú finančnú a technickú podporu opatrení energetickej efektívnosti, rozvíjať ciele politické opatrenia umožňujúce mobilizáciu súkromných investícií do energetickej efektívnosti a vytvára sa základ pre ďalšiu prácu v záujme stimulovania investícií do energetickej efektívnosti, pričom sa kladie dôraz na spoluprácu medzi Európskou komisiou a členskými štátmi.
- (11) Podľa článku 30 ods. 1 a bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, by členské štáty mali konkrétne podporovať vytvorenie nástrojov financovania alebo používanie existujúcich nástrojov financovania pre opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti s cieľom maximalizovať prínosy financovania z viacerých zdrojov a kombinácie grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci. V článku 30 ods. 2 sa vyžaduje, aby Komisia pomáhala členským štátom vytvárať nástroje financovania a nástroje pomoci pri vypracúvaní projektov s cieľom mobilizovať investície do energetickej efektívnosti a podporovať opatrenia energetickej efektívnosti medzi ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi, ľuďmi v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní. S cieľom podporovať členské štáty pri transpozícii a vykonávaní článku 30 ods. 1 a 2 smernice o energetickej efektívnosti sa v usmernení pripomína rozsah pôsobnosti a ciele požiadaviek a poskytujú sa možnosti a príklady politických opatrení na splnenie príslušných povinností, napríklad potreba zjednodušiť regulačný rámec s cieľom umožniť spojenie viacerých zdrojov financovania zo strany EÚ a vnútroštátneho financovania a potreba podpory vytvorenia nástrojov technickej pomoci na celoštátnej alebo v relevantných prípadoch na regionálnej úrovni.
- (12) V článku 30 ods. 3 sa vyžaduje, aby členské štáty propagovali úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti, ako sú zelené hypotéky a zelené úvery, a zabezpečili, aby ich finančné inštitúcie ponúkali široko a nediskriminačne a aby boli viditeľné a dostupné pre spotrebiteľov, ako aj to, aby prijali opatrenia na uľahčenie vykonávania schém financovania prostredníctvom účtov za energiu a daní a podporovali vytvorenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery na investície do energetickej efektívnosti. S cieľom podporovať členské štáty pri transpozícii a vykonávaní článku 30 ods. 3 smernice o energetickej efektívnosti sa v usmernení pripomína rozsah pôsobnosti a ciele požiadaviek a poskytujú sa možnosti a príklady politických opatrení na splnenie príslušných povinností, napríklad rozvoj potrebného regulačného rámca na zaistenie nediskriminácie v prípade úverov na dosahovanie energetickej efektívnosti a špecializovaných systémov podpory a nástrojov na znižovanie rizika na propagovanie úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, ako aj potrebné kroky na umožnenie schém financovania prostredníctvom účtov za energiu a daní vo vnútroštátnych rámcoch. V tejto súvislosti by konanie členských štátov malo byť v súlade so súborom právnych predpisov EÚ v oblasti finančnej regulácie a pákovým efektom posilňovať opatrenia, ktoré majú k dispozícii členské štáty a účastníci trhu vzhľadom na rámec EÚ pre udržateľné financovanie a bez toho, aby bol dotknutý ďalší vývoj v týchto oblastiach.
- (13) V článku 30 ods. 4 a 5 sa vyžaduje, aby členské štáty podporovali vytváranie systémov finančnej podpory osobitne zameraných na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom a aby podporovali miestne odborné znalosti a technickú pomoc na dosiahnutie dekarbonizácie miestneho centralizovaného zásobovania teplom a chladom. S cieľom podporovať členské štáty pri transpozícii a vykonávaní článku 30 ods. 4 a 5 smernice o energetickej efektívnosti sa v usmernení pripomína rozsah pôsobnosti a ciele

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, s. 1 – 111).

požiadaviek a poskytujú sa možnosti a príklady politických opatrení na splnenie príslušných povinností, napríklad spustenie špecializovaných schém financovania na obnovu centralizovaného zásobovania teplom so zriadením jednotných kontaktných miest pre prevádzkovateľov centralizovaného zásobovania teplom a chladom.

- (14) V článku 30 ods. 7 sa vyžaduje, aby Komisia viedla dialóg s verejnými aj súkromnými finančnými inštitúciami, ako aj s relevantnými špecifickými odvetviami, aby určila potreby a možné kroky, ktoré môže prijať s cieľom mobilizovať súkromné financovanie opatrení energetickej efektívnosti a energetickej obnovy a prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti energetickej efektívnosti a národných príspevkov v oblasti energetickej efektívnosti. V tejto súvislosti Komisia spustí novú európsku koalíciu na financovanie energetickej efektívnosti, ktorou sa do užšej spolupráce zapoja aj členské štáty, čím sa vytvorí rámec pre dialóg so zameraním na opatrenia, ktorým sa môžu uľahčiť investície do energetickej efektívnosti.
- (15) Podľa článku 30 ods. 11 môžu členské štáty zriadiť národný fond energetickej efektívnosti s cieľom podporovať členské štáty pri dosahovaní ich národných príspevkov k energetickej efektívnosti a povinností úspor energie v súlade s článkom 4 a článkom 8 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti. Podľa článku 30 ods. 12, ak je zriadený národný fond energetickej efektívnosti, mal by sa používať na zvýšenie súkromných investícií do energetickej efektívnosti a na podporu opatrení energetickej efektívnosti medzi ľuďmi postihnutými energetickou chudobou, zraniteľnými odberateľmi, ľuďmi v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľuďmi žijúcimi v sociálnom bývaní. S cieľom podporovať členské štáty pri transpozícii a vykonávaní článku 30 ods. 11 a 12 smernice o energetickej efektívnosti a pri využívaní možností dostupných v článku 30 ods. 13 a 14 uvedenej smernice sa v usmernení pripomína rozsah pôsobnosti a ciele ustanovení o národných fondoch energetickej efektívnosti, navrhujú sa kroky, ktoré sa majú vykonať v záujme ich zriadenia, a možnosť dočasného splnenia ročných povinností na základe smernice o energetickej efektívnosti pomocou finančného príspevku do národného fondu energetickej efektívnosti, ako aj metodika na výpočet takéhoto finančného príspevku.
- (16) Článkom 30 ods. 17 sa posilňujú existujúce nahlasovacie povinnosti členských štátov v súvislosti s financovaním energetickej efektívnosti tým, že sa vyžaduje, by zaslali Komisii do 15. marca 2025 a následne každé dva roky ako súčasť svojich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 a v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2018/1999 údaje a) o objeme verejných investícií do energetickej efektívnosti a priemernom pákovom faktore, ktorý dosiahlo verejné financovanie na podporu opatrení energetickej efektívnosti; b) o objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti podľa jednotlivých produktov; c) v relevantných prípadoch o národných programoch financovania zavedených s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť a využívanie najlepších postupov, ako aj o inovatívnych finančných schémach energetickej efektívnosti. Okrem toho sa v článku 30 ods. 18 objasňujú existujúce nahlasovacie povinnosti, ktoré sa majú zohľadniť na účely plnenia požiadaviek uvedených v odseku 17 písm. b).
- (17) Členské štáty majú do 11. októbra 2025 uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktorými sa transponuje článok 30 o financovaní energetickej efektívnosti.
- (18) Ak má EÚ dosiahnuť ciele energetickej efektívnosti a ciele v oblasti klímy do roku 2030, je potrebná úplná transpozícia a účinné vykonávanie prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti.
- (19) Členské štáty môžu transponovať a vykonať požiadavky týkajúce sa článku 30 o financovaní energetickej efektívnosti do určitej miery podľa vlastného uváženia tak, aby čo najviac vyhovovali ich vnútroštátnym podmienkam,

TÝMTO ODPORÚČA ČLENSKÝM ŠTÁTOM:

1. Pri transponovaní požiadaviek zavedených článkom 30 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti dodržiavať usmernenia uvedené v prílohe k tomuto odporúčaniu.

2. V tomto odporúčaní sa vysvetľujú zmenené požiadavky a uvádza sa, ako možno dosiahnuť ciele smernice. Cieľom je prispieť k jednotnému chápaniu prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti vo všetkých členských štátoch pri vypracúvaní ich transpozičných opatrení.
3. Týmto odporúčaním sa nemenia právne účinky prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti a nie je ním dotknutý záväzný výklad prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti poskytnutý Súdnym dvorom. Odporúčanie sa zameriava na ustanovenia týkajúce sa financovania energetickej efektívnosti a vzťahuje sa na článok 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti.

V Bruseli 12. decembra 2023

Za Komisiu
Kadri SIMSON
členka Komisie

PRÍLOHA

1. ÚVOD

Cieľom článku 30 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti (ďalej len „prepracované znenie smernice o energetickej efektívnosti“) je zvýšiť verejné a súkromné investície do energetickej efektívnosti v rôznych sektoroch v záujme splnenia cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. K uvedenému cieľu prispieva tým, že poskytuje podporný rámec na zvýšenie nákladovej efektívnosti podpory z verejných rozpočtov a mobilizácie súkromných investícií do opatrení energetickej efektívnosti. Financovanie z prostriedkov EÚ a vnútroštátne verejné financovanie nebudú postačovať na splnenie investičných potrieb, väčšinu finančnej podpory bude potrebné mobilizovať zo súkromného sektora. Obmedzený objem dostupného verejného financovania sa zacieli na riešenie prekážok týkajúcich sa investícií, podporu investícií v súvislosti s najzraniteľnejšími skupinami, poskytovanie finančných nástrojov a verejných záruk s cieľom urýchliť zavádzanie opatrení energetickej efektívnosti a dosiahnutie pákového efektu súkromných investícií a ich mobilizáciu. Transpozíciou a vykonávaním článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti týkajúceho sa financovania energetickej efektívnosti sa očakáva zlepšenie podporného rámca na mobilizáciu investícií do energetickej efektívnosti, čím sa prispieje tak k cieľom energetickej efektívnosti do roku 2030, ako aj k cieľom plánu REPowerEU v oblasti úspor energie.

Cieľom tohto usmernenia je podporiť členské štáty pri transpozícii článku 30 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti. Závazný výklad právnych predpisov EÚ je vo výlučnej právomoci Súdneho dvora Európskej únie. Stanoviskami vyjadrenými v tomto usmernení nie je dotknutá pozícia, ktorú môže Komisia zaujať pred Súdny dvorom.

Povinnosti členských štátov v článku 30 sú podrobne uvedené na začiatku každého oddielu tejto prílohy, pričom sa v súlade s nimi vyžaduje, aby členské štáty vykonali viaceré politické opatrenia alebo programy financovania a podpory s cieľom zlepšiť investície do energetickej efektívnosti v rámci jednotlivých sektorov, čím sa prispieva k dosahovaniu záväzných cieľov energetickej efektívnosti EÚ do roku 2030.

V oddiele 2 tejto prílohy sa pripomínajú povinné ustanovenia v článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti, ktoré sa majú transponovať a vykonávať v národnom legislatívnom rámci, poskytujú sa vysvetlenia rozsahu pôsobnosti a cieľov uvedených ustanovení, ako aj ďalšie informácie o výbere možných politických opatrení na splnenie uvedených požiadaviek.

Oddiel 3 tejto prílohy sa vzťahuje na voliteľné ustanovenia o národných fondoch energetickej efektívnosti, čím sa členským štátom poskytuje možnosť zriadiť takýto fond v záujme splnenia cieľov prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti a niektorých povinností na základe prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti prostredníctvom finančných príspevkov. V prípade výberu uvedenej možnosti sa uplatňujú niektoré presné požiadavky.

Oddiel 4 tejto prílohy je venovaný posilneným nahlasovacím povinnostiam, pokiaľ ide o financovanie energetickej efektívnosti, ktoré sa priamo vzťahujú na členské štáty. Toto nahlasovanie sa začlení do národných energetických a klimatických správ o pokroku v súlade s článkami 17 a 21 nariadenia (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy.

2. POVINNÉ USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA TRANSPOZÍCIE A VYKONÁVANIA

Ústrednou požiadavkou podľa článku 30 je, aby členské štáty podporovali vytvorenie nástrojov financovania a/alebo rozšírenie používania existujúcich nástrojov financovania na podporu opatrení energetickej efektívnosti, ako aj to, aby podporovali rozširovanie súkromných a inovatívnych riešení financovania v oblasti energetickej efektívnosti a odstraňovali existujúce prekážky, ktoré s tým súvisia. Je to kľúčové pre mobilizáciu primeraného objemu investícií do energetickej efektívnosti. Nasledujúci oddiel a jeho pododdiely sa vzťahujú na hlavné povinné požiadavky transpozície vyplývajúce z článku 30.

2.1. Podporovanie nástrojov financovania a kombinácia grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci

Tabuľka 2-1.

Článok 30 ods. 1 a 2

Č.	Odsek z článku 30
1.	Členské štáty bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, podporujú vytvorenie nástrojov financovania alebo používanie existujúcich nástrojov financovania pre opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti s cieľom maximalizovať prínosy financovania z viacerých zdrojov a kombinácie grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci.

2. Komisia v prípade potreby priamo alebo prostredníctvom európskych finančných inštitúcií pomáha členským štátom vytvárať nástroje financovania a nástroje pomoci pri vypracúvaní projektov na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni s cieľom zvyšovať investície do energetickej efektívnosti v rôznych sektoroch a chrániť zraniteľných odberateľov, ľudí postihnutých energetickou chudobou a prípadne ľudí žijúcich v sociálnych bytoch a posilniť ich postavenie, a to aj zahrnutím hľadiska rovnosti, aby sa na nikoho nezabudlo.

2.1.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Podľa článku 30 ods. 1 sa vyžaduje, aby členské štáty podporovali vytvorenie nástrojov financovania a maximalizovali kombinovanie viacerých zdrojov financovania. Podľa článku 30 ods. 2 by členské štáty okrem nástrojov na celoštátnej úrovni mali podporovať vytvorenie nástrojov financovania na regionálnej alebo miestnej úrovni. Vďaka podrobným znalostiam fondu budov a miestnych obyvateľov sú regionálne a miestne nástroje financovania bližšie občanom a miestnym podnikom. Preto majú vhodné predpoklady na to, aby vo vzťahu k nim mohli aktívne pôsobiť, čím sa podporuje zavádzanie finančnej podpory na účely obnovy z hľadiska energetickej efektívnosti ⁽¹⁾. Členské štáty potrebujú zabezpečiť, aby sa nástrojmi financovania ponúkala kombinácia rôznych zdrojov financovania a pomoci pri vypracúvaní projektov a maximalizovalo sa využitie podpory z fondov EÚ na vytvorenie celoštátnych a regionálnych nástrojov financovania. Často je potrebná kombinácia finančnej a technickej podpory na prekonanie mnohých rôznych prekážok, ktoré bránia obnove z hľadiska energetickej efektívnosti, a to vrátane ekonomických, finančných, behaviorálnych a informačných prekážok zahŕňajúcich energeticko-finančnú gramotnosť, procesy vypracúvania projektov, možnosti financovania, dôveryhodnosť dodávateľov atď ⁽²⁾. Pri vytváraní nástrojov finančnej a technickej podpory, ktorými sa poskytuje verejná finančná podpora opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti, by členské štáty mali zohľadniť uplatniteľné pravidlá štátnej pomoci z hľadiska energetickej efektívnosti ⁽³⁾.

Hoci finančná podpora môže byť k dispozícii, často chýba informovanosť o jej existencii alebo o prístup k nej. Jednotné kontaktné miesta sú účinné z hľadiska zvyšovania informovanosti o technických možnostiach a možnostiach financovania, ako aj poskytovania ponuky kombinácie technickej ⁽⁴⁾ a finančnej podpory pre opatrenia energetickej efektívnosti v rezidenčných aj komerčných sektoroch ⁽⁵⁾. Jednotné kontaktné miesta môžu priamo poskytovať financovanie projektu a/alebo vystupovať ako sprostredkovateľ, ktorý prepája zákazníkov s verejnými alebo súkromnými financovateľmi. Schéma Hauts-de-France Pass Rénovation je príkladom schémy, v ktorej sa finančné nástroje spájajú s technickou podporou (pozri rámček 1).

Rámček 1. Hauts-de-France Pass Rénovation

Hauts-de-France Pass Rénovation je komplexné jednotné kontaktné miesto zavedené regionálnym orgánom na podporu obnovy bytových budov v regióne. Jeho cieľom je znížiť spotrebu energie v bytových budovách, bojovať s energetickou chudobou a preukázať, že financovanie energetickej efektívnosti je spojené s nízkym rizikom, aby boli súkromné banky motivované zavádzať ďalšie produkty. Program začal v roku 2013 ako pilotný projekt v Pikardii a odvtedy sa rozšíril na celý región Hauts-de-France.

Schéma zahŕňa niekoľko krokov na zvýšenie viditeľnosti, dostupnosti a prístupnosti úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti. Na zaistenie informovanosti verejnosti o schéme sa uskutočnila informačná kampaň. Podpora je k dispozícii pre všetkých vlastníkov – užívateľov a nájomcov bytových budov bez ohľadu na vek budovy a druh bývania. Ponúkajú sa rôzne riešenia financovania vrátane ponuky samostatného úveru, „ekoúverov“ s nulovým úrokom (na základe regulovanej vnútroštátnej schémy) a zjednodušeného prístupu k úverom poskytovaným finančnými

⁽¹⁾ Economidou, M., Della Valle, N., Melica, G., Valentini, O. a Bertoldi, P., 2021, *Financing energy renovations at local and regional levels* (Financovanie energetickej obnovy na miestnej a regionálnej úrovni), EUR 30815 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxembourg, ISBN 978-92-76-41141-3, doi:10.2760/52526, JRC123755.

⁽²⁾ Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N. a Economidou, M., 2021, *The role of one-stop shops in energy renovation – a comparative analysis of OSSs cases in Europe* (Úloha jednotných kontaktných miest pri energetickej obnove – komparatívna analýza prípadov jednotných kontaktných miest v Európe), Energy and Buildings, ISSN 0378-7788, 250, s. 111273, JRC124675.

⁽³⁾ Pokiaľ ide o pomoc na investície do energetickej efektívnosti, príslušnými ustanoveniami o štátnej pomoci sú články 38, 38a (pomoc vlastníkom alebo nájomcom budov), 38b (pomoc spoločnostiam poskytujúcim energetické služby) a 39 (pomoc poskytnutá prostredníctvom finančných sprostredkovateľov) všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách v oblasti štátnej pomoci a oddiel 4.1 (Pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov, a to aj prostredníctvom podporovania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti), 4.2 (Pomoc v oblasti zlepšovania energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov) a 4.10 (Pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom) Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky.

⁽⁴⁾ Vrátane technickej podpory na plánovanie, zabezpečovanie kvality a monitorovanie prác po začatí užívania.

⁽⁵⁾ Boza-Kiss, B., Bertoldi, P., Della Valle, N. a Economidou, M., 2021, *One-stop shops for residential building energy renovation in the EU* (Jednotné kontaktné miesta pre energetickú obnovu bytových budov v EÚ), EUR 30762 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxembourg, ISBN 978-92-76-40100-1, doi:10.2760/245015, JRC125380.

inštitúciami tretích strán. Doba splatnosti úveru môže byť až 25 rokov a závisí od životnosti konkrétnej obnovy. Poskytuje sa predbežné financovanie prác, pričom refundácia sa poskytuje až na konci projektu. V záujme zaistenia dostupnosti sa v mesačných platbách zohľadňujú predpokladané úspory energie. Prijemcovia s nízkym príjmom, ktorí si nemôžu dovoliť úver splácať, môžu využiť aj finančnú pomoc, ktorú poskytuje štátny orgán pre bývanie (ANAH). Domácnostiam sa poskytuje aj technická pomoc vrátane tepelného auditu obydľí, poradenstvo v súvislosti s obnovovacími prácami a potenciálnymi úsporami energie, podpora pri výbere spoločností, monitorovanie lokality počas obnovy a následné monitorovanie spotreby energie.

2.1.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

Členské štáty by mohli splniť požiadavku na podporu vytvorenia nástrojov financovania alebo kombinácie grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci prostredníctvom rôznych opatrení:

- **Zjednodušenie regulačného rámca s cieľom umožniť spojenie viacerých zdrojov financovania zo strany EÚ a vnútroštátneho financovania** a kombináciu grantov, finančných nástrojov a technickej pomoci z rôznych nástrojov.
- **Zaistenie úzkej koordinácie medzi rôznymi zdrojmi financovania energetickej efektívnosti so zreteľom na potreby cielených konečných príjemcov.** Napríklad plánovaná podpora z verejných rozpočtov na opatrenia energetickej efektívnosti v zraniteľných domácnostiach zo Sociálno-klimatického fondu ⁽⁶⁾ by sa mohla poskytovať aj prostredníctvom finančných sprostredkovateľov a členské štáty by už mohli plánovať, ako takéto opatrenia začleniť do svojich sociálno-klimatických plánov, ktoré sa budú predkladať v júni 2025, a zaviesť integrovaný podporný rámec pre investície do energetickej efektívnosti.
- **Vytváranie špecializovaných odborných znalostí v národných podporných bankách alebo podobných verejných inštitúciách na podporu kapitálových investícií do energetickej efektívnosti, najmä v súvislosti so spájaním finančných nástrojov s programami verejných grantov.**
- **Podpora vytvorenia nástrojov technickej pomoci na celoštátnej alebo v relevantných prípadoch na regionálnej úrovni.** Nástroje technickej pomoci môžu aktívne pôsobiť vo vzťahu k miestnym orgánom verejnej správy a miestnymi podnikmi s cieľom zaviesť finančnú pomoc a podporovať spájanie rôznych zdrojov financovania na účely obnovy z hľadiska efektívnosti. Európska komisia a Európska investičná banka môžu na tento účel podporovať členské štáty prostredníctvom zavádzania nástrojov technickej pomoci na celoštátnej alebo regionálnej úrovni na základe modelu ELENA.
- **Zriaďovanie jednotných kontaktných miest na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni ⁽⁷⁾.** Týmto schémami sa proaktívne poskytuje technická aj finančná podpora podnikom na účely obnovy ich zariadení z hľadiska energetickej efektívnosti a/alebo vlastníkom – užívateľom alebo nájomcom bytových budov, ktorí chcú zlepšiť energetickú efektívnosť svojich obydľí. Môžu pomôcť nastoliť dôveru tým, že sa jednoznačne vymedzia povinnosti a nápravné opatrenia v prípade problémov so stavebnými prácami a môžu byť nápomocné aj pri podpore ťažko dostupných skupín. Jednotné kontaktné miesta môžu zohrávať kľúčovú úlohu aj pri spájaní viacerých domácností s podobnými potrebami z hľadiska modernizácie, čím pôsobia v úlohe agregátorov projektov, vytvárajú úspory z rozsahu, znižujú administratívne zaťaženie a zaťaženie z hľadiska zabezpečovania kvality pre jednotlivých vlastníkov – užívateľov a umožňujú štandardizáciu a agregáciu projektov pre finančných investorov a na účely refinancovania dlhu.

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1).

⁽⁷⁾ V usmernení k článku 23 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti sa uvádzajú ďalšie podrobnosti o ustanoveniach vo vzťahu k zriaďovaniu jednotných kontaktných miest na podporu cieľov energetickej efektívnosti.

2.2. Propagácia úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti

Tabuľka 2-2.

Článok 30 ods. 3 prvá veta

Č.	Odsek z článku 30
Odsek 3 prvá veta	Členské štáty prijímú opatrenia na propagáciu úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, ako sú zelené hypotéky a zelené úvery, zabezpečené aj nezabezpečené, a zabezpečia, aby ich finančné inštitúcie ponúkali široko a nediskriminačne a aby boli viditeľné a dostupné pre všetkých spotrebiteľov.

2.2.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti sú úvery, ktorými sa pokrývajú počiatočné investičné náklady opatrení energetickej efektívnosti. Poskytovanie úverov na dosahovanie energetickej efektívnosti zahŕňa rôzne nástroje dlhového financovania od bežných úverov na opatrenia energetickej efektívnosti po inovatívnejšie úverové produkty, napríklad hypotéky na dosahovanie energetickej efektívnosti, zelené spotrebiteľské úvery a financovanie prostredníctvom účtov za energie a daní. Tieto produkty môže poskytovať viacero rôznych druhov veriteľov vrátane verejných inštitúcií, bánk, podnikov verejných služieb a ich príjemcami môže byť široký rad dlžníkov vrátane vlastníkov bytov a domov, nájomcov, podnikov, spoločností poskytujúcich energetické služby a verejných organizácií.

Úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti sa obvykle poskytujú prostredníctvom dvoch hlavných kanálov, ktorými sú:

- úverové linky, čo sú úverové nástroje, ktoré ponúkajú banky alebo iné finančné inštitúcie na osobitný účel financovania opatrení energetickej efektívnosti. Na vznikajúcich trhoch v oblasti financovania energetickej efektívnosti by za úverovými linkami na dosahovanie energetickej efektívnosti mali v ideálnom prípade stáť verejné alebo multilaterálne banky. S rastúcou vyspelosťou trhov môžu špecializované súkromné úverové linky na dosahovanie energetickej efektívnosti (napríklad zelené hypotéky) vyvíjať miestne komerčné banky,
- špecializované fondy, čo sú nástroje s osobitným mandátom na investovanie do opatrení energetickej efektívnosti, často so zameraním na konkrétne sektory (napríklad budovy alebo priemysel). Špecializované fondy by mali ponúkať dlhové nástroje, ako aj kapitálové nástroje, hybridné nástroje a záruky za úvery. Tieto fondy môžu obsahovať výlučne súkromný kapitál, výlučne verejný kapitál alebo príspevky zo súkromného aj z verejného sektora. Príkladom sú národné fondy energetickej efektívnosti, ktoré existujú v mnohých členských štátoch a ktorým sa ďalej venujeme v oddiele 3.

Členské štáty by mali v záujme rozšírenia financovania energetickej efektívnosti podporovať finančné inštitúcie, najmä komerčné banky a vnútroštátne organizácie na podporu kapitálových investícií. Najmä úverové inštitúcie zohrávajú zásadnú úlohu pri zvyšovaní objemu úverov na dosahovanie energetickej efektívnosti. Niekoľko komerčných bánk v Európe ponúka zelené spotrebiteľské úvery a zelené hypotéky a má stratégie a ciele na ekologizáciu vybraných úverových portfólií. Aj systém retailového bankovníctva môže prostredníctvom pákového efektu využiť rozvinutú a rozsiahlu organizačnú štruktúru na poskytovanie poradenských a podporných služieb na podporu požiadaviek a príležitostí súvisiacich so zelenými úvermi, a to na základe priamych a pevných vzťahov s vlastníkami budov a podnikmi.

Na tento účel sa členským štátom a účastníkom trhu odporúča, aby vhodne využívali nástroje, normy a označenia rámca EÚ pre udržateľné financovanie a únie kapitálových trhov, pričom by sa zohľadnila úloha taxonómie EÚ s cieľom pomôcť mobilizovať súkromné financovanie v súvislosti s environmentálne udržateľnými činnosťami a príležitostami vrátane jeho zamerania na investície do špičkovej energetickej efektívnosti.

V záujme podpory zavádzania opatrení energetickej efektívnosti majú zelené spotrebiteľské úvery doby splatnosti, ktoré sú obvykle dlhšie než v prípade bezúčelových spotrebiteľských úverov, nižšie a/alebo pevné úrokové sadzby a často sa pri nich nepožaduje zabezpečenie úveru⁽⁸⁾. Zelené spotrebiteľské úvery možno použiť na podporu opatrení energetickej efektívnosti prostredníctvom nadobudnutia energeticky efektívnych zariadení, technológií alebo spotrebičov, ako aj na cielené opatrenia v oblasti obnovy budov. Podobne zelené hypotéky podporujú dlžníkov, aby zlepšovali energetickú efektívnosť svojich budov a/alebo nadobudli energeticky efektívne obydlia, a to tým, že ponúkajú výhodnejšie podmienky než štandardné hypotéky. V rámciku 2 sa uvádza príklad rumunského programu Zelené domovy a zelené hypotéky.

⁽⁸⁾ Zábezpeka, alebo kolaterál, je aktívum, ktoré dlžník prisľúbil veriteľovi v prípade neschopnosti splácať dlh. Úvery, ktoré sú zabezpečené, sa často poskytujú s nižšou sadzbou než úvery bez zabezpečenia, predstavujú však vyššie riziko pre dlžníka.

Rámček 2. Rumunský program Zelené domovy a zelené hypotéky

Rumunský program Zelené domovy a zelené hypotéky bol zriadený v roku 2012 s využitím financovania od Európskej komisie⁽⁹⁾. Zahŕňa dva prvky: 1. certifikáciu zelených domovov rumunskou radou pre zelené budovy (RoGBC) a 2. zelené hypotéky, ktoré komerčné banky poskytujú kupujúcim bytov alebo domov certifikovaných radou RoGBC. Do programu sa môžu zapojiť všetky banky, ktoré v Rumunsku ponúkajú hypotéky, ak súhlasia s tým, že akceptujú kritériá a nezávislý systém certifikácie pre zelené domovy zo strany rady RoGBC a ponúknu znížené úrokové sadzby v prípade bytov alebo domov certifikovaných radou RoGBC. K poskytnutým hypotékam sa neposkytujú žiadne verejné dotácie. Banky ponúkajú nižšie úrokové sadzby, keďže v prípade certifikovaných zelených domovov je nižšie riziko nesplácania hypotéky a vyššie ocenenie aktív. Národná banka Rumunska takisto dovoľuje kupujúcim zelených domovov započítať si odhadované úspory energie ako dodatočný zdroj príjmu v žiadostiach o úver, čo umožňuje dlžníkom prístup k vyšším úverom na energeticky efektívnu obnovu alebo výstavbu.

V článku 30 ods. 3 sa ďalej uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby finančné inštitúcie ponúkali úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti široko a nediskriminačne a aby tieto produkty boli viditeľné a dostupné pre spotrebiteľov⁽¹⁰⁾. V záujme vykonania tejto požiadavky by sa mali zohľadniť tieto opatrenia:

- V záujme zabezpečenia širokej ponuky by bolo prínosné podporiť rozvoj prosperujúceho vnútroštátneho trhu s úverovými produktmi na dosahovanie energetickej efektívnosti a zabezpečiť, aby potenciálni zákazníci mali prístup k rozsiahlemu a diferencovanému súboru špecializovaných finančných produktov a mohli si z nich vybrať.
- Na zaistenie nediskriminačnej ponuky v porovnaní s inými finančnými produktmi by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa v maloobchodných činnostiach finančných inštitúcií využívala ich dostupná ponuka špecializovaných úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti (hypoték a spotrebiteľských úverov). Potenciálni klienti by mali byť informovaní o existencii úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti a tieto druhy produktov, v prípade ktorých sa očakávajú výhodnejšie podmienky, by sa mali ponúkať zákazníkom vždy, keď lepšie vyhovujú ich potrebám.

Od členských štátov sa preto očakáva, že zabezpečia, aby sa úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti ponúkali široko a nediskriminačne a aby boli viditeľné a dostupné pre spotrebiteľov. Môžu to dosiahnuť zavedením povinnosti do vnútroštátnych právnych predpisov, na základe ktorej by sa od finančných inštitúcií vyžadovalo, aby jednoznačne posúdili záujmy existujúcich alebo potenciálnych zákazníkov z hľadiska zlepšenia energetickej efektívnosti ich aktív (napríklad bytových alebo komerčných nehnuteľností, spotrebičov a zariadení) a na základe takéhoto záujmu proaktívne sprístupnili úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti, ktoré vyhovujú potrebám klienta. Ponuka úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti by mala byť v každom prípade v súlade so smernicou o spotrebiteľských úveroch⁽¹¹⁾ a so smernicou o hypotekárnych úveroch⁽¹²⁾, ako aj s usmerneniami Európskeho orgánu pre bankovníctvo o vzniku úverov a monitorovaní z roku 2020, pokiaľ ide o finančné inštitúcie v ich rozsahu pôsobnosti⁽¹³⁾.

S cieľom zaistiť, aby vo vnútroštátnom kontexte členských štátov bola k dispozícii široká ponuka úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali opatrenia, ktorými sa podporuje rozvoj tohto trhu zavedením niektorých z politických opatrení a regulačných revízií opísaných v oddiele 2.2.2.

Členské štáty budú okrem toho musieť monitorovať vnútroštátny trh s cieľom zaistiť, aby spotrebiteľia mali prospech zo zavedenia úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, a to posúdením toho, či tieto produkty sú navrhnuté v záujme zníženia nákladov a rizík súvisiacich s investovaním do opatrení energetickej efektívnosti a či úverové inštitúcie zohľadňujú nižšie úverové riziko investícií do energetickej efektívnosti, keď je podporené spoľahlivými dôkazmi. Úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti by sa navyše mali sprístupniť aj domácnostiam s nízkym príjmom, ktoré sú postihnuté energetickou chudobou a/alebo využívajú sociálne bývanie, pričom by sa zaviedli primerané nástroje na zmiernenie rizika a zaistil by sa súlad s predpismi o finančnej stabilite⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre energetiku, 2022, *Report on the evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SMEs and in industry: final report* (Správa o vývoji postupov financovania na dosahovanie energetickej efektívnosti v prípade budov, malých a stredných podnikov a priemyslu: záverečná správa), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie.

⁽¹⁰⁾ Vykonávaním povinností podľa článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti by sa nemala narušiť finančná stabilita EÚ.

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2225 z 18. októbra 2023 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice 2008/48/ES.

⁽¹²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010.

⁽¹³⁾ Európsky orgán pre bankovníctvo, EBA/GL/2020/06, 29. mája 2020.

⁽¹⁴⁾ Schéma francúzskej vlády s názvom Prêt Avance Renovation je príkladom hypotekárneho úveru zameraného na domácnosti s nízkym príjmom, ktoré majú v úmysle obnoviť svojho obydľia v záujme energetickej efektívnosti.

So zreteľom na zásadu nediskriminácie by sa ako kritériá, ktoré finančná inštitúcia zohľadňuje pri návrhu úveru na dosahovanie energetickej efektívnosti, mali posudzovať tak úspory energie (budúce záporné výdavky), ako aj zhodnotenie podkladového aktíva (v súvislosti s vplyvom na finančnú situáciu potenciálneho dlžníka). V tejto súvislosti by sa úspory energie, ktorých dosiahnutie sa očakáva v dôsledku investície do energetickej efektívnosti, mali posudzovať ako jeden z rôznych ukazovateľov pri posudzovaní úverovej bonity spotrebiteľa. Pri posudzovaní schopnosti dlžníka plniť si povinnosti na základe zmluvy o úvere sa od inštitúcií a veriteľov v skutočnosti očakáva zohľadnenie relevantných faktorov, ktoré by mohli mať vplyv na súčasnú a budúcu schopnosť dlžníka splácať, napríklad úspory energie (nákladov) alebo bohatstvo z hľadiska hodnoty nehnuteľnosti na bývanie, pričom by sa predchádzalo neprimeraným ťažkostiam alebo nadmernej zadlženosti ⁽¹⁵⁾.

2.2.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

Členské štáty môžu splniť požiadavku zaistenie existencie širokej a nediskriminačnej ponuky úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti napríklad prostredníctvom týchto opatrení:

- **Rozvoj potrebného regulačného rámca:** Vo vnútroštátnych právnych predpisoch by sa mala stanoviť povinnosť, aby finančné inštitúcie posudzovali záujem svojich existujúcich alebo potenciálnych klientov z hľadiska zlepšenia energetickej efektívnosti ich aktív a/alebo nadobudnutia energeticke efektívnych zariadení a ponúkli im špecializovaný úverový produkt na dosahovanie energetickej efektívnosti, ktorý najlepšie zodpovedá ich záujmom. Okrem toho by členské štáty mali vyžadovať, aby finančné inštitúcie ponúkali úverové produkty na dosahovanie energetickej efektívnosti, ktoré vyhovujú potrebám rôznych typov klientov a segmentov trhu (obytné, komerčné, priemyselné, verejné atď.), aby potenciálni klienti mali na trhu prístup k širokému výberu možností.
- **Prijatie predpisov, ktorými sa zaisťuje nediskriminácia v prípade úverov na dosahovanie energetickej efektívnosti:** Predpisy by mali brániť finančným inštitúciám v diskriminovaní ich úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti v prospech iných úverových produktov v ich portfóliu s cieľom zabezpečiť, aby si spotrebiteľia mohli vybrať produkt, ktorý je pre nich najvhodnejší, pričom by neboli dotknuté uplatniteľné pravidlá o posudzovaní rizika. Môže k tomu dôjsť z rôznych dôvodov, medzi ktoré patria:
 - zložitost/administratívne zaťaženie produktu vo vzťahu k iným produktom, v dôsledku čoho je produkt náročnejšie vysvetliť a zaviesť. Finančné inštitúcie by mali poskytnúť odbornú prípravu svojim zamestnancom v rámci maloobchodnej činnosti, aby dokázali klientom lepšie vysvetliť hraničné prínosy úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti. Členské štáty by mohli zaviesť programy odbornej prípravy a podpory v záujme zvýšenia energeticko-finančnej gramotnosti občanov a podnikov,
 - výber najlepšieho produktu, ktorý sa odporúča len na základe úrokovej sadzby bez posúdenia ďalších faktorov. Je dôležité, aby úroková sadzba úverového produktu na dosahovanie energetickej efektívnosti nebola vyššia ako úroková sadzba bežného finančného produktu v tej istej inštitúcii s porovnateľným typom investície,
 - politiky odmeňovania, ktorými sa poskytuje neodôvodnene vyšší stimul v prípade predaja bežného finančného produktu než v prípade konkurenčného produktu na dosahovanie energetickej efektívnosti.

Tieto požiadavky sú príkladom uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti zo strany finančných inštitúcií.

Členské štáty majú rôzne možnosti politiky na zaistenie nediskriminácie úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti v porovnaní s inými typmi produktov, a to zabezpečením viditeľnosti a prístupnosti pre spotrebiteľov:

- **Uskutočňovanie informačných kampaní:** Informačnými kampaniami sa môže zvýšiť informovanosť o úverových produktoch na dosahovanie energetickej efektívnosti a o dostupných systémoch verejnej podpory.
- **Zabezpečenie toho, aby dostupné finančné produkty boli navrhnuté v záujme minimalizovania nákladov a rizika pre dlžníka:** Dostupnosť možno zlepšiť prostredníctvom predbežného financovania prác, dlhšou splatnosťou úveru, v ktorej sa zohľadňuje životnosť zariadení, mesačných splátok, ktoré sú nižšie alebo rovnaké ako predpokladané úspory energie, a začlenením meraní a overovaním dosiahnutých úspor energie. V záujme minimalizovania rizík a nákladov pre dlžníkov, ako aj rizík pre finančné inštitúcie by návrh takýchto produktov mala sprevádzať podpora z verejných nástrojov na znižovanie rizika.

⁽¹⁵⁾ Ako sa uvádza v usmerneniach Európskeho orgánu pre bankovníctvo o vzniku úverov a monitorovaní z roku 2020, Európsky orgán pre bankovníctvo, EBA/GL/2020/06, 29. mája 2020.

- **Poskytovanie regulačných a finančných stimulov finančným inštitúciám, napríklad prostredníctvom technickej pomoci s cieľom podporiť rozvoj nových úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti a ich zavádzanie a zabezpečiť, aby ich zamestnanci v rámci maloobchodnej činnosti absolvovali vhodnú odbornú prípravu, aby dokázali klientom lepšie vysvetliť hraničné prínosy úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, a to vrátane merania *ex post*, overovania a súladu projektov energetickej efektívnosti.**
- **Zahrnutie osobitných ustanovení so zameraním na domácnosti s nízkym príjmom: Domácnosti s nízkym príjmom môžu mať problém zvládať splátky úverov za trhové sadzby, preto by sa mala poskytnúť ďalšia finančná podpora, napríklad záruky alebo dotované verejné úvery. Môžu sa spájať s ďalšími zdrojmi financovania a s technickou pomocou. Môžu byť aj súčasťou dávok sociálneho zabezpečenia alebo môžu predstavovať alternatívny alebo doplnkový spôsob poskytovania sociálnych taríf za energie v členských štátoch, v ktorých sa uplatňujú.**
- **Rozvoj špecializovaných systémov podpory na propagovanie úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti pre mladých obyvateľov a obyvateľov vo vyššom veku:** Podpora by sa mala sprístupniť všetkým vlastníkom alebo nájomcom bez ohľadu na vek a perspektívy splácania. Mali by sa poskytovať osobitné záruky s cieľom umožniť mladým obyvateľom aj obyvateľom vo vyššom veku prístup k úverovým produktom na dosahovanie energetickej efektívnosti.

Okrem toho môžu členské štáty splniť požiadavku na ďalšie propagovanie úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti a na podporu svojho vnútroštátneho trhu prostredníctvom týchto podporných opatrení:

- **Vytváranie nástrojov pre verejné zelené úvery alebo posilnenie existujúcich nástrojov:** Verejné inštitúcie ponúkajú verejné zelené úvery domácnostiam, podnikom a nájomcom na pokrytie počiatočných nákladov opatrení energetickej efektívnosti alebo takéto úvery nepriamo podporujú. Verejné úvery sú zvyčajne „zvýhodnené úvery“ v tom, že v porovnaní s komerčnými úvermi majú výhodné úrokové sadzby alebo doby splatnosti. Verejné zelené úvery môže poskytovať národný fond energetickej efektívnosti (pozri oddiel 3) a/alebo iné verejné subjekty.
- **Uvoľnenie financovania zo súkromného sektora na zlepšenia energetickej efektívnosti:** Členské štáty môžu aktívne podporovať súkromné finančné inštitúcie, aby rozšírili vhodné úverové produkty, napríklad prostredníctvom nástrojov znižovania rizika, ako sú záruky za úvery (oddiel 2.5), podpory pri vypracúvaní projektov a osvetových/informačných kampaní.

V záujme overenia dobrého fungovania trhu so zelenými úvermi by členské štáty považovali za prínosné uskutočňovať pravidelné posudzovania trhu, aby si overili, či sa vykonávajú spomenuté identifikované opatrenia, a vyhodnotili úroveň súladu svojho finančného trhu s požiadavkami prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti, a to s cieľom zabezpečiť širokú a nediskriminačnú ponuku finančných produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti vo vnútroštátnom kontexte. Členské štáty by mali uskutočňovať hodnotenia politik *ex post*, pokiaľ ide o ich existujúce politické a finančné opatrenia, ktorými sa podporuje zavádzanie úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti. Na základe výsledkov uvedených posúdení by členské štáty mali spoločne so svojimi vnútroštátnymi regulačnými orgánmi ďalej rozvíjať stratégie v záujme zlepšenia miery súladu.

2.3. Uľahčenie schém financovania prostredníctvom účtov za energie a daní

Tabuľka 2-3.

Článok 30 ods. 3 druhá veta

Č.	Odsek z článku 30
Odsek 3 druhá veta	Členské štáty prijímajú opatrenia na uľahčenie vykonávania schém financovania prostredníctvom účtov za energie a daní, pričom zohľadnia usmernenie Komisie poskytované v súlade s odsekom 10.

2.3.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Financovanie prostredníctvom účtov za energie a daní sa odlišuje od iných úverových schém na dosahovanie energetickej efektívnosti tým, že sa pri ňom používajú alternatívne spôsoby splácania, t. j. účty za energie, dane a ďalšie poplatky súvisiace s nehnuteľnosťou. Môžu sa tým znížiť transakčné náklady a konečným spotrebiteľom sa ponúknu praktické, známe a dôveryhodné možnosti splácania.

Financovanie prostredníctvom účtov za energie a daní predstavuje financovanie spojené s bývaním, čo znamená, že sa ním vytvárajú mechanizmy na prenesenie povinností splácania dlhu z predchádzajúcich vlastníkov na nasledujúcich vlastníkov tým, že dlh sa viaže na samotnú nehnuteľnosť. Možno zaviesť aj mechanizmy, ktorými sa nájomcom umožní podieľať sa na splátkach úverov prostredníctvom príplatku k dani alebo účtu za energie pre dané obydľie, ktorý sa čiastočne alebo úplne vykompenzuje vplyvom zníženej spotreby energie. Zatiaľ čo schémy financovania prostredníctvom účtov za energie a daní majú podobné prínosy, líši sa ich štruktúra, ako aj opatrenia potrebné na uľahčenie ich vykonávania.

Financovanie prostredníctvom účtov za energie je metóda financovania obnovy budov v záujme energetickej efektívnosti, pri ktorej účet za energie slúži ako prostriedok splácania. Výhodou schém financovania prostredníctvom účtov za energie je to, že pri nich možno na zníženie transakčných nákladov využiť existujúce platobné systémy podnikov verejných služieb. V prípade týchto schém sa prostredníctvom pákového efektu využíva znalosť podnikov verejných služieb o vzorcach spotreby energie a histórii úhrady účtov ich klientov s cieľom identifikovať účinné opatrenia energetickej efektívnosti a zároveň znížiť potenciálny faktor rizika nesplácania úveru. Vzhľadom na nižšie transakčné náklady a znížené miery rizika možno v rámci schém financovania prostredníctvom účtov za energie ponúknuť atraktívne podmienky, napríklad nízke úrokové sadzby a dlhé doby platnosti, pričom tieto schémy môžu byť široko dostupné za predpokladu, že sa zavedú spoľahlivé opatrenia v oblasti analýzy rizika a zmierňujúce opatrenia.

Štruktúra schém financovania prostredníctvom účtov za energie sa značne líši. V rámci niektorých schém poskytuje financovanie obnovy v záujme energetickej efektívnosti priamo energetický podnik verejných služieb; v iných schémach poskytuje financovanie súkromná tretia strana, pričom podnik verejných služieb vystupuje ako sprostredkovateľ splácania. V relevantných prípadoch, najmä keď sa schémy financovania prostredníctvom účtov za energie vykonávajú ako zmluva o úvere a nie ako služba, musia byť uvedené schémy v súlade so smernicou o spotrebiteľských úveroch a s právnymi predpismi o ochrane spotrebiteľa energie. V uvedených prípadoch by sa úspory energie, ktorých dosiahnutie sa očakáva v dôsledku investície do energetickej efektívnosti, mohli vziať do úvahy pri posudzovaní úverovej bonity spotrebiteľa v prípade, že možno na základe dostatku dôkazov stanoviť, že spotrebiteľský úver prinesie spotrebiteľovi budúci príjem. Podľa nedávno prijatých pravidiel o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov by sa pri posudzovaní úverovej bonity spotrebiteľa, t. j. pri posudzovaní schopnosti udržateľne splácať úver, malo vychádzať z informácií o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa⁽¹⁶⁾, napríklad z dôkazov o príjme alebo iných zdrojoch splácania vrátane očakávaných úspor energie. V rámci 3 sa uvádza príklad schémy financovania prostredníctvom účtov za energie vykonávanej prostredníctvom lotyšského programu Sunshine.

Rámček 3. Lotyšský program Sunshine a lotyšský fond energetickej hospodárnosti budov

Program Sunshine sa začal ako projekt iniciatívy Horizont 2020 s cieľom podporiť hĺbkovú obnovu fondu budov s pomerne zlou energetickou hospodárnosťou v Lotyšsku⁽¹⁷⁾. Každý projekt zabezpečuje spoločnosť poskytujúca energetické služby⁽¹⁸⁾, ktorá vykonáva rozsiahlu obnovu bytových budov s viacerými bytovými jednotkami, napríklad renováciu plášte budovy, izoláciu potrubí na rozvod tepla, inštaláciu regulačných systémov atď. Projekty sú založené na zmluve o energetickej efektívnosti, v ktorej spoločnosť poskytujúca energetické služby garantuje, že sa obnovou dosiahne určená úroveň úspor energie. Projekty sú financované do 40 % prostredníctvom finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zvyšná časť sa získava financovaním prostredníctvom účtov za energie.

Koneční spotrebiteľia aj naďalej platia rovnaké mesačné účty ako pred obnovou. Účty sa platia spoločnosti zabezpečujúcej správu budov, ktorá použije úspory dosiahnuté obnovou v záujme energetickej efektívnosti na vyplatenie spoločnosti poskytujúcej energetické služby. Tieto dohody o financovaní prostredníctvom účtov za energie sú uzatvorené na prvých 20 rokoch. Keďže v prípade obnovy je priemerná prevádzková životnosť 30 rokov, koneční spotrebiteľia budú mať prínos z budúcich úspor energie. V prípade obydľí v obnovených budovách sa obvykle zaznamená okamžité zvýšenie hodnoty o 20 % – 30 %.

Schémy financovania prostredníctvom daní poskytujú domácnostiam alebo spoločnostiam dlhové financovanie na pokrytie nákladov na obnovu bytových alebo komerčných budov, nákup energetickej efektívnych spotrebičov alebo zariadení alebo iné zlepšenie energetických procesov, pričom ako prostriedok splácania sa pri nich používajú osobitné dane a/alebo iné poplatky súvisiace s nehnuteľnosťou. Ak sa budova prenájma, v závislosti od schémy môže byť tým, kto spláca dlh prostredníctvom daní a/alebo iných poplatkov a zároveň má prospech aj z úspor energie, nájomca. Financovanie prostredníctvom daní predstavuje formu financovania spojeného s bývaním a zahŕňa mechanizmy, ktoré

⁽¹⁶⁾ Ako sa uvádza v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2225 z 18. októbra 2023 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice 2008/48/ES.

⁽¹⁷⁾ RenOnBill, 2020, *Overview of On-Bill Building Energy Renovation Schemes* (Prehľad schém energetickej obnovy budov prostredníctvom účtov za energie). Tento projekt získal finančné prostriedky z programu Európskej únie pre výskum a inováciu Horizont 2020.

⁽¹⁸⁾ Spoločnosti poskytujúce energetické služby poskytujú kapitálovú a technickú podporu domácnostiam a podnikom na zavedenie opatrení energetickej efektívnosti, za čo získavajú časť ziskov z budúcich úspor energie.

umožňujú prevod dlhu z predchádzajúcich vlastníkov nehnuteľností na nasledujúcich vlastníkov bez toho, aby bolo dlh potrebné vyplatiť: v prípade predaja budovy možno „dlh“ splatiť alebo ho môžu prevziať noví vlastníci, pokiaľ s tým súhlasia. Tým, že financovaním prostredníctvom daní sa vytvárajú priamočiare mechanizmy na prevod dlhu, sa pomáha prekonať neochota vlastníkov nehnuteľností investovať do opatrení energetickej efektívnosti s dlhou dobou návratnosti, ak sa domnievajú, že budú nehnuteľnosť vlastníť len kratšie obdobie.

Financovanie prostredníctvom daní má pôvod v Spojených štátoch amerických v podobe financovania z daní z nehnuteľností v záujme čistej energie (Property Assessed Clean Energy, ďalej len „PACE“), pri ktorom sa splátky uskutočňujú ako príplatok k dani z nehnuteľností, ktorú platí vlastník budovy. Úvery PACE sú zabezpečené prostredníctvom daňového záložného práva k dani z nehnuteľností⁽¹⁹⁾, takže povinnosť splácať sa prevádza spoločne s vlastníctvom nehnuteľnosti. Financovanie prostredníctvom daní sa môže poskytovať buď z verejných zdrojov, napríklad obecných rád, alebo zo súkromných fondov. V prípade súkromného financovania je úlohou verejného sektora vystupovať ako sprostredkovateľ splácania tým, že sa splátky úveru začlenia do výberu daní. Ak sa medzi spotrebiteľom a tretou stranou uzatvára zmluva o úvere priamo, musí byť v súlade so smernicou o spotrebiteľských úveroch⁽²⁰⁾ a smernicou o hypotekárnych úveroch⁽²¹⁾. Verejný sektor sa môže podieľať aj na vymáhaní dlhov alebo dokonca pôsobiť ako mediátor v prípade nesplácaných úverov, napríklad zavedením doplnkových nástrojov krytia rizika, čím sa znižuje riziko voči investorom. Vzhľadom na znížené riziko voči veriteľom z dôvodu účasti verejného sektora v schéme financovania sa úvery poskytované v rámci schém financovania prostredníctvom daní môžu často ponúkať za atraktívnych podmienok, napríklad s nižšími úrokovými sadzami, nižšími počiatočnými platbami v hotovosti a dlhšími dobami splatnosti.

2.3.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

V záujme zaistenia súladu s požiadavkami prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti, pokiaľ ide o uľahčenie schém financovania prostredníctvom účtov za energiu a daní, by členské štáty mohli zvážiť prijatie zákona alebo predpisu na odstránenie regulačných prekážok a umožnenie rozvoja takýchto schém vo vnútroštátnom kontexte, ako aj politických opatrení a podporných rámcov na maximalizovanie zavádzania schém financovania prostredníctvom účtov za energiu a daní, pokiaľ to je na splnenie cieľov energetickej efektívnosti do roku 2030 relevantné.

Pokiaľ ide o financovanie prostredníctvom účtov za energiu, kroky, ktoré budú musieť členské štáty prijať na splnenie uvedenej požiadavky, budú závisieť od ich príslušnej vnútroštátnej situácie. Na podporu ich vykonávania môžu byť potrebné tieto opatrenia:

- **Zriadenie práva podniku verejných služieb na poskytovanie financovania v záujme energetickej efektívnosti:** V prípade schém financovaných podnikmi verejných služieb môže byť potrebné, aby členské štáty zmenili právne predpisy týkajúce sa veriteľov s cieľom potvrdiť, že podniky verejných služieb majú zákonné právo poskytovať úvery na účely obnovy. Môžu byť potrebné dodatočné reformy, pokiaľ ide o maximálne trvanie a objem úverov poskytovaných podnikmi verejných služieb.
- **Zabezpečenie ochrany spotrebiteľa:** Členské štáty by mali vyžadovať, aby poskytovatelia financovania prostredníctvom účtov za energiu informovali dlžníkov o rizikách a prínosoch, ktoré sú so schémou spojené, a to prostredníctvom požiadaviek na špecializovanú kampaň a povinné informácie. V prípade, že sa takéto schémy financovania vykonávajú ako zmluvy o úvere, musia byť v súlade so smernicou o spotrebiteľských úveroch a smernicou o hypotekárnych úveroch.
- **Koordinácia vykonávania zo strany poverených orgánov verejnej moci:** Financovanie prostredníctvom účtov za energiu si vyžaduje spoluprácu širokého radu zainteresovaných strán vrátane energetických podnikov verejných služieb, finančných inštitúcií, účastníkov trhu v oblasti energetickej obnovy a energetických regulačných orgánov, ako aj vlastníkov bytov a domov a nájomcov. Môže byť potrebné, aby vlády zohrávali koordinačnú úlohu tým, že poverujú jednotlivé subjekty, aby preskúmali financovanie prostredníctvom účtov za energiu a plánovali jeho zavádzanie v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami.
- **Poskytnutie nástrojov na znižovanie rizika:** Môže byť potrebné, aby členské štáty poskytovali finančné zabezpečenie pilotných schém (napríklad prostredníctvom záruk za úvery), ak ich súkromní veritelia vnímajú ako rizikové.
- **Zabezpečenie dostatočného peňažného toku na dosiahnutie potrebného rozsahu:** Po zriadení schémy budú možno členské štáty musieť zabezpečiť, aby vykonávajúci subjekt (napríklad podnik verejných služieb alebo spoločnosť poskytujúca energetické služby) mal dostatočný peňažný tok na ďalšie rozširovanie. Napríklad národný fond energetickej efektívnosti by mohol nakupovať pohľadávky v rámci schémy financovania prostredníctvom účtov za energiu.

⁽¹⁹⁾ Záložné právo je forma zábezpeky uložená na vec alebo nehnuteľnosť v záujme zabezpečenia splatenia dlhu.

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2225 z 18. októbra 2023 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice 2008/48/ES.

⁽²¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010.

- **Objasnenie procesnej a právnej štruktúry financovania prostredníctvom účtov za energie v budovách s viacerými bytovými jednotkami:** Schémy financovania prostredníctvom účtov za energie sú často atraktívnou možnosťou na obnovu budov s viacerými bytovými jednotkami, rozdrobenosť rozhodovacieho procesu však môže v mnohých prípadoch brániť snahám o dosiahnutie konsenzu. Môže byť potrebné, aby členské štáty uskutočnili reformu horizontálnych právnych predpisov týkajúcich sa nehnuteľností, ktorými sa upravujú rozhodnutia o obnove s využitím financovania prostredníctvom účtov za energie v budovách s viacerými bytovými jednotkami a určuje sa rozdelenie zodpovednosti medzi spoluvlastníkmi, napríklad v prípade odrazových efektov alebo zvýšenia spotreby energie v dôsledku správania.
- **Umožnenie prevoditeľného dlhu:** Môžu byť potrebné ďalšie reformy s cieľom zaistiť, aby schémy financovania prostredníctvom účtov za energie umožňovali rozdelenie nákladov na obnovu medzi vlastníkov budov a nájomcov a aby umožňovali právny prevod dlhu v prípade zmien vlastníka, nájomcu alebo poskytovateľa energií.

Na splnenie tejto požiadavky budú členské štáty musieť zaviesť rôzne opatrenia v záujme uľahčenia vykonávania a vytvorenia vnútroštátneho regulačného a právneho rámca prispievajúceho k financovaniu prostredníctvom daní. Tak ako v prípade financovania prostredníctvom účtov za energie budú konkrétne reformy závisieť od vnútroštátnej situácie, vo všeobecnosti však budú zahŕňať kombináciu týchto krokov:

- **Reformovanie predpisov a systémov týkajúcich sa daní z nehnuteľností a záložných práv s cieľom umožniť schémy financovania prostredníctvom daní:** Môže byť potrebné, aby členské štáty uskutočnili reformu daňových právnych predpisov a systémov týkajúcich sa nehnuteľností s cieľom umožniť dodatočné platby za obnovu v záujme energetickej efektívnosti. Môžu byť potrebné reformy právnych predpisov týkajúcich sa záložných práv na nehnuteľnosti a nadriadenosti daní z nehnuteľností vo vzťahu k hypotekám.
- **Zabezpečenie účinných postupov vymáhania:** Môže byť potrebné, aby členské štáty zriadili alebo posilnili postupy vymáhania v prípade daňových nedoplatkov. Môže byť takisto potrebné zriadiť alebo poveriť verejnú agentúru, aby zasahovala do procesu vymáhania dlhov v prípade nesplácaných úverov.
- **Uľahčenie zriaďovania jednotných kontaktných miest: Schémy financovania prostredníctvom daní môžu byť účinnejšie, ak sa poskytujú prostredníctvom jednotných kontaktných miest, ktoré ponúkajú balík služieb na obnovu v záujme energetickej efektívnosti vrátane financovania prostredníctvom daní. Jednotné kontaktné miesta môžu takisto podporovať zraniteľných nájomcov, aby do obnovy nehnuteľností zapojili ich vlastníkov ⁽²²⁾.**
- **Zvýšenie informovanosti spotrebiteľov, odbornej prípravy a ochrany spotrebiteľa:** Takisto môže byť potrebné, aby členské štáty zvýšili informovanosť a finančnú gramotnosť spotrebiteľov, najmä aby sa zamerali na spotrebiteľov, pokiaľ ide o kľúčové kompetencie energeticko-finančnej gramotnosti a výhody a dostupnosť schém financovania prostredníctvom daní, ako aj riziká, ktoré sú s nimi spojené ⁽²³⁾. Schémy financovania, ktoré sa vykonávajú ako zmluvy o úvere, musia byť v súlade so smernicou o spotrebiteľských úveroch a smernicou o hypotekárnych úveroch, ako aj s príslušnými pravidlami v oblasti ochrany spotrebiteľa.

2.4. Zabezpečenie informovanosti finančných inštitúcií o možnostiach účasti na financovaní zlepšení energetickej efektívnosti

Tabuľka 2-4.

Článok 30 ods. 3 tretia veta

Č.	Odsek z článku 30
Odsek 3 tretia veta	Členské štáty zabezpečia, aby boli banky a iné finančné inštitúcie informované o možnostiach účasti na financovaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti, a to aj prostredníctvom vytvorenia verejno-súkromných partnerstiev.

2.4.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Cieľom je, aby finančné inštitúcie mohli využívať informačné toky týkajúce sa investičných príležitostí, technológií v oblasti energetickej efektívnosti a najlepších postupov pri štruktúrovaní financií vo vzťahu k očakávaným úsporám energie.

⁽²²⁾ Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N. a Economidou, M., 2021, *The role of one-stop shops in energy renovation – a comparative analysis of OSSs cases in Europe* (Úloha jednotných kontaktných miest pri energetickej obnove – komparatívna analýza prípadov jednotných kontaktných miest v Európe), Energy and Buildings, ISSN 0378-7788, 250, s. 111273, JRC124675.

⁽²³⁾ Della Valle, N. a Bertoldi, P., 2021, *Mobilizing citizens to invest in energy efficiency* (Mobilizácia občanov investovať do energetickej efektívnosti), EUR 30675 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxembourg, ISBN 978-92-76-36152-7, doi:10.2760/137315, JRC124667.

Verejnou správou podporované siete orgánov verejnej moci, finančných inštitúcií a odvetvia udržateľnej energie môžu šíriť informácie o finančných nástrojoch, ktoré sa úspešne využívajú na podporu investícií do energetickej efektívnosti a ktoré môžu byť nápomocné pri rozvoji nových a primeraných schém a nástrojov financovania v členských štátoch EÚ. Skupina finančných inštitúcií pre energetickú efektívnosť (EEFIG) a súvisiace fóra pre investície do udržateľnej energie (SEI), ako aj nadväznú vnútroštátne okrúhle stoly to vykonávajú v EÚ a umožňujú vnútroštátnym zainteresovaným stranám a expertom zapojiť sa a spolupracovať na vykonávaní politik EÚ v záujme energetickej efektívnosti.

Aj ústredné databázy môžu byť prínosné pri poskytovaní základných informácií finančným inštitúciám, pokiaľ ide o financovanie energetickej efektívnosti. Platforma na znižovanie rizika v oblasti energetickej efektívnosti (DEEP) skupiny EEFIG umožňuje finančným inštitúciám vykonávať transparentné referenčné porovnanie výkonnosti investícií do energetickej efektívnosti a k dispozícii je aj nástroj Odysee-Mure, ktorým sa monitorujú trendy spotreby energie a energetickej efektívnosti a hodnotia sa politické opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti.

Verejno-súkromné partnerstvá ponúkajú potenciál na mobilizáciu súkromného financovania a využitie pákového efektu odbornosti súkromných spoločností. Verejno-súkromné partnerstvá možno voľne vymedziť ako spoluprácu medzi orgánom verejnej moci a súkromnou spoločnosťou v záujme poskytovania verejnej služby alebo dosiahnutia cieľa. Ako jeden príklad možno uviesť Solas Sustainable Energy Fund (fond pre udržateľnú energiu Solas), čo je verejno-súkromný fond podporovaný Európskou investičnou bankou (EIB) a spoločnosťou MEAG (správca aktív spoločnosti Munich Re a ERGO), ktorý poskytuje dlhové financovanie pre spoločnosti poskytujúce energetické služby, ktoré vykonávajú projekty v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľnej energie na strane odberateľa ⁽²⁴⁾.

Agregácia a sekuritizácia projektov energetickej efektívnosti, napríklad vo forme zelených dlhopisov, by takisto mohli pomôcť zvýšiť informovanosť finančných inštitúcií o možnostiach financovania zlepšení energetickej efektívnosti vrátane tých, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev. Spájanie projektov na účely portfóliového financovania prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev môže pre finančné inštitúcie predstavovať investičné príležitosti väčšieho rozsahu, ktoré majú harmonizované a známe formálne požiadavky na podávanie správ, trhové označovanie atď. Emisie cenných papierov na sekundárnych trhoch môžu poskytnúť finančným inštitúciám väčšiu likviditu a pomôcť zvýšiť informovanosť o investičných príležitostiach. V tejto súvislosti poskytujú normy pre európske zelené dlhopisy spoločný rámec na emisiu zelených dlhopisov na účely zelenej sekuritizácie.

2.4.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

Členské štáty môžu na splnenie tejto požiadavky použiť rôzne opatrenia:

- **Podpora učenia sa v rámci finančných inštitúcií:** Úzka koordinácia a dostupné prehľady existujúcich mechanizmov finančnej podpory v záujme energetickej efektívnosti v EÚ predstavujú jednoznačnú príležitosť na podporu replikácie úspešných schém a zavádzanie nových iniciatív financovania v nových sektoroch a zemepisných oblastiach. Na základe fóra SEI a vnútroštátnych okrúhlych stolov by členské štáty mohli zriadiť trvalé siete na výmenu informácií medzi orgánmi verejnej moci, finančnými inštitúciami a odvetvím udržateľnej energie.
- **Zriadenie informačných portálov:** Členské štáty by mohli podporovať učenie sa v rámci finančných inštitúcií aj zriadením centralizovaných informačných portálov a zavedením povinného nahlasovania do ústredných databáz, ako je napríklad DEEP, v prípade projektov financovaných z verejných zdrojov.
- **Vytvorenie štandardizovaných procesov na agregáciu investícií do energetickej efektívnosti malého rozsahu:** V záujme zvýšenia informovanosti o možnostiach investovania do projektov energetickej efektívnosti malého rozsahu môžu členské štáty pracovať so súkromným sektorom na štandardizovaní procesov na posudzovanie investícií, zmluvných podmienok a investičných štruktúr na podporu lepšej agregácie projektov.
- **Podpora agregácie a emisií zelených dlhopisov:** Členské štáty môžu podporovať aj zlučovanie a štandardizáciu projektov energetickej efektívnosti s cieľom podnecovať emisie zelených úverov, zelených dlhopisov alebo zelených sekuritizácií, a to napríklad poskytovaním technickej podpory a verejných záruk na zníženie rizík alebo ich rozdelenie v súvislosti s projektom a/alebo dlžníkom. V tejto súvislosti môžu národné vlády prijať dobrovoľnú normu EÚ pre zelené dlhopisy ⁽²⁵⁾, ktorou sa poskytuje spoločný rámec na štandardizáciu a reguláciu ich emisií zelených dlhopisov, pričom zároveň sa preukazuje, že financujú legitímne projekty energetickej efektívnosti, a investori sa ubezpečujú o znižovaní rizík environmentálne klamlivých vyhlásení.

⁽²⁴⁾ Európska investičná banka, 2018, *Solas Sustainable Energy Fund* (Fond pre udržateľnú energiu Solas).

⁽²⁵⁾ Európska komisia, 2020, Norma pre európske zelené dlhopisy.

- **Vykonávanie transparentného plánovania a obstarávania pre verejno-súkromné partnerstvá:** S cieľom zvýšiť informovanosť finančných inštitúcií o možnostiach účasti vo verejno-súkromných partnerstvách môžu členské štáty sprístupniť verejnosti plány verejno-súkromných partnerstiev v oblasti energetickej efektívnosti, uskutočňovať obstarávanie projektov prostredníctvom verejných súťaží na otvorených platformách a zabezpečiť bankovateľnosť verejných zákaziek pre verejno-súkromné partnerstvá.
- **Podnecovanie finančných inštitúcií, aby proaktívne financovali projekty energetickej efektívnosti:** Členské štáty by mohli spustiť kampane, ktorými by sa finančné inštitúcie podporovali, aby aktívne financovali projekty energetickej efektívnosti a podpísali memorandá o porozumení s bankovými federáciami v záujme stanovenia cieľov a cieľových hodnôt pre celé odvetvie.

2.5. Zriadenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery v záujme energetickej efektívnosti

Tabuľka 2-5.

Článok 30 ods. 3 štvrtá veta

Č.	Odsek z článku 30
Odsek 3 štvrtá veta	Členské štáty podporujú vytvorenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery na investície do energetickej efektívnosti.

2.5.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Finančné inštitúcie môžu z rôznych dôvodov váhavo pristupovať k ponuke financovania na zavádzanie opatrení energetickej efektívnosti. Technológie energetickej efektívnosti môžu byť pre finančnú inštitúciu neznáme, a preto ich môže vnímať ako vyššie riziko. Aj malé podniky a mikropodniky a vlastníci bytov a domov s nízkym príjmom môžu byť vnímaní ako rizikovní, takže finančná inštitúcia sa môže zdráhať ponúknuť im úvery za dostupné sadzby a/alebo bez požiadaviek na zábezpeku. A napokon, finančné inštitúcie môžu vnímať vyššie riziká spojené s produktmi s dlhšou splatnosťou, ktoré sa vyžadujú pre niektoré opatrenia energetickej efektívnosti.

Záruky za úvery predstavujú záväzok vyplatiť veriteľovi určitú sumu peňazí v prípade nepriaznivej udalosti (napríklad platobnej neschopnosti). Cieľom záruk za úvery je podnecovať finančné inštitúcie, aby rozšírili úvery na opatrenia energetickej efektívnosti s vhodnými podmienkami. Štruktúra záruk za úvery môže byť navrhnutá tak, aby sa ňou riešili rôzne druhy rizík vrátane zmluvných rizík, platobných rizík, rizík súvisiacich s výkonnosťou a regulačných rizík týkajúcich sa úprav sadzieb, zmien systémov verejnej podpory atď. Čiastočné záruky za úvery predstavujú prísľub zaplatiť istinu a/alebo úrok do vopred stanovenej sumy. Čiastočné záruky za úvery sa môžu poskytnúť na základe prvej straty, pri ktorej poskytovateľ odškodní veriteľov za určitú sumu alebo percentuálny podiel prípadných strát; alebo na *pari-passu* základe, pri ktorom sa poskytovateľ záruky bude posudzovať za rovnakých podmienok ako ostatní veritelia. Platobné záruky predstavujú prísľub pokryť vopred určené platobné povinnosti v projektových zmluvách (napríklad platby v rámci financovania prostredníctvom účtov za energiu). Zárukami založenými na politikách sú veritelia krytí voči riziku platobnej neschopnosti verejných dlžníkov, napríklad obecných rád alebo štátom vlastnených podnikov verejných služieb. Predĺžením doby splatnosti sa finančné inštitúcie podporujú, aby rozširovali financovanie s dlhšími dobami platnosti prostredníctvom záruk zameraných na obdobie ukončenia úverov.

Zárukou sa znižuje rizikový profil projektu a/alebo dlžníka, vďaka čomu možno získať súkromné úvery s výhodnejšími podmienkami (napr. vyššie objemy, nižšie úrokové sadzby, dlhšie doby splatnosti, nevyžadovanie zábezpeky atď.). Tým, že sa prostredníctvom záruk za úvery dodá bankám a investorom dôvera, aby sa zapojili do projektov energetickej efektívnosti, môžu tieto záruky pomôcť realizátorom projektov zabezpečiť si financovanie v dostatočnom objeme a s dostatočnou dobou splatnosti. Príkladom je bulharský fond pre energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje (pozri rámček 4).

Rámček 4. Bulharský fond pre energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje

Bulharský fond pre energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje (ďalej len „EERSF“) bol zriadený v roku 2004 na podporu trhu v oblasti energetickej efektívnosti v Bulharsku. Fond EERSF spravuje finančné zdroje, ktoré Bulharsko dostáva od Globálneho fondu pre životné prostredie prostredníctvom Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj a od ďalších darcov. Má štruktúru autonómneho komerčného subjektu a funguje ako revolvingový fond, ktorý reinvestuje výnosy z úverov a záruk do nových projektov. Fond EERSF ponúka úvery s nízkym úrokom a záruky za úvery bulharským spoločnostiam, obciam a súkromným osobám na projekty energetickej efektívnosti. Nástrojom na poskytovanie záruk za úvery sa poskytujú tak čiastočné záruky za úvery pre individuálne projekty, ako aj portfóliové záruky pre spoločnosti poskytujúce energetické služby a portfóliá v oblasti bývania.

2.5.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

Členské štáty majú rôzne možnosti politiky na splnenie požiadavky na vytvorenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery na podporu úverov na účely investícií do energetickej efektívnosti:

- **Vytvorenie nástrojov na poskytovanie záruk za úvery v existujúcich alebo nových inštitúciách:** Záruky za úvery na účely energetickej efektívnosti by sa mohli vytvoriť v rámci existujúcich verejných finančných inštitúcií, ako sú napríklad verejné banky alebo existujúce vnútroštátne fondy. Alternatívne by záruky za úvery mohli byť produktom, ktorý ponúka nový národný fond energetickej efektívnosti (pozri oddiel 3). Uvedená inštitúcia bude musieť mať dostatočnú kapitalizáciu v závislosti od objemu investícií do energetickej efektívnosti, ktoré má v úmysle vyvolať.
- **Využitie zložky v zodpovednosti členských štátov Programu InvestEU:** Pri vytváraní nástrojov na poskytovanie záruk za úvery majú členské štáty možnosť dobrovoľne prispievať do Fondu InvestEU a zriadiť „zložku v zodpovednosti členských štátov“. Príspevok členských štátov bude slúžiť ako záruka EÚ, ktorou sa podporia úvery, záruky alebo kapitálové investície, ktoré sú v súlade s vnútroštátnymi prioritami v oblasti energetickej efektívnosti. Prínosom pre záruky EÚ poskytované Fondom InvestEU bude vysoký úverový rating EÚ, takže vďaka nim možno prostredníctvom pákového efektu získať značné investície a možno ich uplatniť prostredníctvom existujúcich a známych úverových produktov zavedených v celej EÚ.
- **Využitie finančných nástrojov EÚ v rámci zdieľaného riadenia na základe rámca politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027:** Pri vytváraní nástrojov na poskytovanie záruk za úvery majú členské štáty možnosť využiť finančné nástroje EÚ v rámci zdieľaného riadenia (vo forme úverov, záruk alebo vlastného kapitálu) na základe rámca politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 v oblasti energetickej efektívnosti. Táto možnosť by umožnila členským štátom využívať právne možnosti na kombinovanie finančných nástrojov a grantovej podpory na základe rámca politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, a tým účinne zvýšiť rozsah investícií do energetickej efektívnosti a dosiahnuť pákový efekt v súvislosti s nimi.
- **Účinné využívanie dostupných fondov v rámci zdieľaného riadenia na zriadenie schémy, v ktorej sa kombinujú granty a finančné nástroje:** V programovom období viacročného finančného rámca 2021 – 2027 sa záručné finančné nástroje a granty môžu kombinovať, keď sú oba financované z fondov EÚ v rámci zdieľaného riadenia, napríklad z Európskeho fondu regionálneho rozvoja ⁽²⁶⁾. Kombináciou záruk za úvery a grantov možno účinne stimulovať investície v rámci nových alebo rizikovejších trhov alebo obchodných modelov.
- **Vymedzenie rozsahu záruk za úvery:** Zárukami sa môže dosiahnuť zvýšenie kreditnej kvality pre individuálne projekty, napríklad renovovanie systémov diaľkového vykurovania alebo obnovu bytových domov. Alternatívne možno záruky ponúknuť za úvery pre portfóliá projektov, spoločnosti poskytujúce energetické služby, schémy financovania prostredníctvom účtov za energiu alebo špecializované štátom podporované úverové produkty na obnovu budov s najhoršou hospodárnosťou.
- **Určenie typu produktov v podobe záruk za úvery, ktoré sa majú ponúkať:** Typy poskytovaných záruk za úvery by sa mali určiť na základe typu investícií do energetickej efektívnosti, ktoré majú členské štáty v úmysle podporovať, a to v súlade s ich stratégiou plnenia cieľov energetickej efektívnosti na rok 2030 a s ich aktualizovanými národnými energetickými a klimatickými plánmi, ako aj na základe osobitných rizík, ktoré sa spájajú s uvedeným typom investícií do energetickej efektívnosti.

Poskytovanie záruk za úvery môže byť prínosné pri plnení ďalších požiadaviek stanovených v článku 30 vrátane rozvoja a poskytovania úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti, napríklad zelených spotrebiteľských úverov a hypoték a schém financovania prostredníctvom účtov za energiu.

2.6. Miestne odborné znalosti, technická pomoc a finančná podpora na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom

Tabuľka 2-6.

Článok 30 ods. 4 a 5

Č.	Odsek z článku 30
4.	Bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, členské štáty podporujú vytváranie systémov finančnej podpory v záujme väčšieho využitia opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v rámci významnej obnovy individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom.

⁽²⁶⁾ Európska investičná banka, 2021, *Factsheet: Combination of financial instruments and grants under shared management funds in the 2021 – 2027 programming period* (Prehľad: Kombinácia finančných nástrojov a grantov na základe fondov v rámci zdieľaného riadenia v programovom období 2021 – 2027).

-
5. Členské štáty podporujú vytváranie miestnych odborných znalostí a technickej pomoci, vo vhodných prípadoch prostredníctvom existujúcich sietí a zariadení, s cieľom poskytovať poradenstvo o najlepšíh postupoch na účely dosiahnutia dekarbonizácie miestneho centralizovaného zásobovania teplom a chladom, ako je napríklad prístup k špecializovanej finančnej podpore.
-

2.6.1. Rozsah pôsobnosti a ciele požiadavky

Podľa článku 30 ods. 4 a 5 sa vyžaduje, aby členské štáty podporovali vytváranie systémov finančnej podpory na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom ⁽²⁷⁾. V článku 26 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti sa stanovujú kritériá na to, aby sa systém centralizovaného zásobovania teplom a chladom považoval za účinný, ako aj harmonogram sprísňovania uvedených kritérií do roku 2050.

Systémy centralizovaného zásobovania teplom a chladom sa často financujú, budujú a prevádzkujú prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev. Vlády môžu vytvoriť nástroje financovania, ktorými sa priamo poskytujú úvery alebo granty na obnoviteľné systémy centralizovaného zásobovania teplom a chladom. Vlády môžu takisto pomôcť uvoľniť súkromné financovanie systémov centralizovaného zásobovania teplom a chladom prostredníctvom nástrojov na rozloženie rizika a dôsledného dohľadu v záujme prekonania výziev súvisiacich s koordináciou a vytvorenia bankovateľných projektov. Takisto sa vyžaduje, aby členské štáty vo vhodných prípadoch podporovali vytváranie miestnych odborných znalostí a technickej pomoci na dosiahnutie dekarbonizácie centralizovaného zásobovania teplom a chladom. Opatrenia na uvoľnenie financií sa často plánujú oddelene od opatrení na riešenie regulačných a technických výziev v súvislosti s obnovou v záujme energetickej efektívnosti. Absencia financií na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom je však často spôsobená skôr nedostatkami v podpornom prostredí než nedostatkom kapitálu. Okrem regulačných bariér môžu projekty a programy obnovy čeliť obmedzeniam z hľadiska ľudských zdrojov vrátane nedostatku miestnych odborných znalostí v súvislosti s energetickými auditmi a energeticky účinnými technológiami, realizačnými štúdiami, plánovaním a riadením projektov, právnymi, finančnými a transakčnými otázkami atď.

Verejná technická pomoc môže byť kritická z hľadiska posilňovania dopytu po energetickej efektívnosti, čím by sa vytváral zásobník bankovateľných projektov a základ miestnych odborných znalostí na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom. V súvislosti s mobilizáciu investícií do energetickej efektívnosti v oblasti verejnej infraštruktúry a verejných a súkromných budov boli prínosné rôzne nástroje EÚ vrátane programu na základe Európskeho nástroja miestnej pomoci v oblasti energie (ELENA), nástroja European City Facility a pomoci pri vypracúvaní projektov v rámci iniciatívy Horizont 2020. V súlade s článkom 30 ods. 2 by členské štáty mali spolupracovať s Komisiou pri replikovaní modelov pomoci pri vypracúvaní projektov na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Aj jednotné kontaktné miesta sú účinnou možnosťou na zavádzanie financovania spolu s technickou pomocou s cieľom komplexne riešiť prekážky, ktoré bránia obnove z hľadiska energetickej efektívnosti, a to aj v prípade centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom.

2.6.2. Výber politických opatrení na splnenie požiadavky

Požiadavku na vytváranie systémov finančnej podpory, miestnych odborných znalostí a technickej pomoci na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom sa môžu členské štáty rozhodnúť splniť prostredníctvom viacerých opatrení:

- **Spustenie špecializovaných systémov financovania alebo posilnenie existujúcich systémov:** Vlády môžu v rámci existujúcich fondov a programov vytvoriť nástroje financovania, ktorými sa priamo poskytujú úvery alebo granty na zelené systémy centralizovaného zásobovania teplom a chladom. Ako sa uvádza v oddiele 2.5, nástroje na poskytovanie záruk za úvery možno použiť aj na uvoľnenie súkromných financií. Systémy financovania by sa mohli zamerať na prevádzkovateľov sústav a/alebo spoločnosti poskytujúce energetické služby, ktoré vykonávajú opatrenia energetickej efektívnosti.
- **Poskytovanie nástrojov technickej pomoci a pomoci pri vypracúvaní projektov:** Tieto nástroje môžu prispieť k vytváraniu zásobníka bankovateľných projektov a miestnych odborných znalostí potrebných pre programy obnovy individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom. Členské štáty by mali spolupracovať s Komisiou pri vytváraní nástrojov pomoci pri vypracúvaní projektov na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

⁽²⁷⁾ V článku 30 sa stanovuje, že touto požiadavkou nie sú dotknuté články 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) vzťahujúce sa na štátnu pomoc. V oddiele 4.10 o pomoci pre centralizované zásobovanie teplom a chladom v Usmerneniach o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022 sa určujú uplatniteľné pravidlá štátnej pomoci pre verejnú finančnú podporu na modernizáciu systémov centralizovaného zásobovania teplom a chladom.

- **Vytváranie jednotných kontaktných miest pre obnovu systémov zásobovania teplom a chladom:** Jednotné kontaktné miesta možno zriadiť v rámci verejných agentúr, podnikov verejných služieb, retailových bánk, spotrebiteľských organizácií atď. s cieľom poskytovať technickú pomoc popri financovaní a budovať základňu miestnych zručností na obnovu individuálnych a centralizovaných systémov zásobovania teplom a chladom.

3. NÁRODNÉ FONDY ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI

Tabuľka 3-1.

Článok 30 ods. 11, 12, 13, 14, 15

Č.	Odsek z článku 30
11.	Členské štáty môžu zriadiť národný fond energetickej efektívnosti. Účelom tohto fondu je vykonávanie opatrení energetickej efektívnosti na podporu členských štátov pri dosahovaní ich národných príspevkov k energetickej efektívnosti a ich orientačných trajektórií uvedených v článku 4 ods. 2. Národný fond energetickej efektívnosti sa môže zriadiť ako špecializovaný fond v rámci už existujúceho vnútroštátneho nástroja na podporu kapitálových investícií. Národný fond energetickej efektívnosti možno financovať z príjmov z aukcií kvót podľa systému EU ETS v odvetví budov a dopravy.
12.	Keď členské štáty zriadia národné fondy energetickej efektívnosti podľa odseku 11 tohto článku, zriadia finančné nástroje vrátane verejných záruk na účely zvýšenia súkromných investícií do energetickej efektívnosti a zavádzania úverových projektov a inovatívnych schém v oblasti energetickej efektívnosti uvedených v odseku 3 tohto článku. Podľa článku 8 ods. 3 a článku 24 národný fond energetickej efektívnosti prioritne podporuje vykonávanie opatrení u ľudí postihnutých energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov, ľudí v domácnostiach s nízkym príjmom a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Táto podpora zahŕňa financovanie opatrení energetickej efektívnosti pre MSP s cieľom dosiahnuť pákový efekt a stimulovať súkromné financovanie pre MSP.
13.	Členské štáty môžu povoliť verejným subjektom, aby plnili povinnosti stanovené v článku 6 ods. 1 prostredníctvom každoročných príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti, ktorý by bol rovnocenný s výškou investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností.
14.	Členské štáty môžu stanoviť, že povinné subjekty môžu splniť svoje povinnosti stanovené v článku 8 ods. 1 a 4 tým, že každoročne prispievajú do národného fondu energetickej efektívnosti sumou rovnajúcou sa výške investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností.
15.	Členské štáty môžu použiť svoje príjmy z ročných pridelených emisných kvót podľa rozhodnutia č. 406/2009/ES na rozvoj inovatívneho financovania v záujme zlepšenia energetickej efektívnosti.

3.1. Rozsah pôsobnosti a ciele

Podľa článku 30 ods. 11 členské štáty môžu zriadiť národný fond energetickej efektívnosti na podporu vykonávania opatrení energetickej efektívnosti a dosahovania ich národného príspevku k cieľom EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. Alternatívne sa členské štáty môžu rozhodnúť zosúladiť existujúce národné fondy energetickej efektívnosti s revidovanými ustanoveniami článku 30. V porovnaní s požiadavkami smernice o energetickej efektívnosti z roku 2012 (v znení zmien z roku 2018) sa v prepracovanom znení smernice o energetickej efektívnosti určuje, že národný fond energetickej efektívnosti by mal podporovať článok 8 ods. 3 o vykonávaní povinných schém energetickej efektívnosti

a článok 24 o posilnení postavenia a ochrane zraniteľných odberateľov a zmiernení energetickej chudoby. Okrem toho by sa národnými fondmi energetickej efektívnosti mali prednostne podporovať zraniteľní odberatelia, ľudia postihnutí energetickou chudobou a ľudia žijúci v sociálnom bývaní a malo by sa rozšíriť financovanie opatrení energetickej efektívnosti v MSP. V uplatniteľných prípadoch by verejná finančná podpora z národných fondov energetickej efektívnosti mala byť navrhnutá v súlade s pravidlami štátnej pomoci na zlepšovanie energetickej efektívnosti ⁽²⁸⁾.

3.2. Výber politických opatrení

Členské štáty majú v súvislosti so zriadením alebo opätovným zosúladením národných fondov energetickej efektívnosti rôzne možnosti:

- **Vytvorenie inštitucionálnych mechanizmov správy a riadenia:** Národné fondy energetickej efektívnosti sa môžu zriadiť ako špecializovaný fond v rámci už existujúceho vnútroštátneho nástroja na podporu kapitálových investícií. Mechanizmami správy a riadenia by sa malo stanoviť, že účelom fondu je vykonávanie opatrení energetickej efektívnosti na podporu národných cieľov energetickej efektívnosti a určenie rozsahu zodpovednosti.
- **Určenie spôsobu kapitalizácie fondu:** Národný fond energetickej efektívnosti možno kapitalizovať prostredníctvom verejného rozpočtu, programov financovania EÚ alebo z príjmov z obchodovania formou aukcie kvót podľa systému EÚ na obchodovanie s emisiami. Pri zriadení národných fondov energetickej efektívnosti a určení ich kapitalizácie by mali členské štáty EÚ predovšetkým zvážiť komplementárnosť a synergie s existujúcimi rozpočtovými zdrojmi dostupnými na podporu energetickej efektívnosti na základe programov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 (EFRR a KF). V oddiele 3.3 sa uvádza, ako možno národné fondy energetickej efektívnosti kapitalizovať prostredníctvom príspevkov strán vzhľadom na ich povinnosti na základe článku 6 ods. 1 a článku 8 ods. 1 a 4 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti. Aj revolvingové fondy môžu vytvárať príjmy prostredníctvom svojich investícií a zabezpečiť trvalú udržateľnosť.
- **Vymedzenie cieľov fondu, metriky výkonnosti a nahlasovacích povinností:** Vlády by mali určiť ciele a metriku výkonnosti vzhľadom na celkové úspory energie, podporené typy projektov a technológie a objem súkromných financií získaných pákovým efektom. Ciele a metrika výkonnosti by sa mali zahrnúť, aj pokiaľ ide o podporu MSP, zraniteľných odberateľov, ľudí postihnutých energetickou chudobou a v uplatniteľnom prípade ľudí žijúcich v sociálnom bývaní. Mali by sa zriadiť transparentné systémy nahlasovania s cieľom umožniť priebežné monitorovanie a hodnotenie výkonnosti fondu vzhľadom na uvedené ciele.
- **Určenie finančných nástrojov, ktoré fond môže zaviesť:** Národný fond energetickej efektívnosti môže zaviesť viacero z finančných nástrojov, ktoré už boli spomenuté a medzi ktoré patria verejné úvery, schémy financovania prostredníctvom daní a záruky za úvery pre súkromné zelené spotrebiteľské úvery, zelené hypotéky, schémy financovania prostredníctvom účtov za energiu a zelené dlhopisy.

3.3. Plnenie povinností stanovených v ďalších článkoch prostredníctvom príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti

V ďalej uvedených článkoch prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti sa uvádzajú možnosti členských štátov, pokiaľ ide o plnenie povinností prostredníctvom príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti:

- V článku 4 ods. 2 sa vyžaduje, aby každý členský štát stanovil indikatívny národný príspevok k energetickej efektívnosti v snahe kolektívne dosiahnuť cieľ Únie, ktorým je zníženie spotreby energie o minimálne 11,7 % v roku 2030 v porovnaní s referenčným scenárom. V článku 4 ods. 6 sa stanovuje, že ak členské štáty dosahujú nedostatočný pokrok pri napĺňaní príspevkov, musia zabezpečiť, aby sa do jedného roka vykonali dodatočné opatrenia. Jedným z možných opatrení je dobrovoľný príspevok do národného fondu energetickej efektívnosti alebo do iného finančného nástroja zameraného na energetickú efektívnosť.

⁽²⁸⁾ Pokiaľ ide o pomoc na investície do energetickej efektívnosti, príslušnými ustanoveniami o štátnej pomoci sú články 38, 38a (pomoc vlastníkom alebo nájomcom budov), 38b (pomoc spoločnostiam poskytujúcim energetické služby) a 39 (pomoc poskytnutá prostredníctvom finančných sprostredkovateľov) všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách v oblasti štátnej pomoci a oddiel 4.1 (Pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov, a to aj prostredníctvom podporovania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti), 4.2 (Pomoc v oblasti zlepšovania energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov) a 4.10 (Pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom) Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky.

- V článku 6 ods. 1 sa vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, aby sa každoročne obnovovali 3 % z celkovej podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov, ktoré vlastní verejné subjekty, tak, aby sa z nich stali aspoň budovy s takmer nulovou potrebou energie alebo budovy s nulovými emisiami⁽²⁹⁾. V tejto súvislosti sa v článku 30 ods. 13 stanovuje, že členské štáty môžu povoliť verejným subjektom, aby plnili povinnosti stanovené v článku 6 ods. 1 prostredníctvom každoročných príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti, ktoré by boli rovnocenné s výškou investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností.
- V článku 8 ods. 1 sa vyžaduje, aby členské štáty dosiahli kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa, ktoré zodpovedajú aspoň 1,3 % ročnej konečnej energetickej spotreby za obdobie 2024 – 2025, 1,5 % ročnej konečnej energetickej spotreby za obdobie 2026 – 2027 a 1,9 % ročnej konečnej energetickej spotreby za obdobie 2028 – 2030. V článku 8 ods. 4 sa vyžaduje, aby členské štáty vo svojich národných energetických a klimatických správach o pokroku uviedli informácie o ukazovateľoch uplatnených na výpočet úspor energie vzhľadom na článok 8 ods. 1. V tejto súvislosti sa v článku 30 ods. 14 určuje, že členské štáty môžu stanoviť, že povinné subjekty môžu splniť svoje povinnosti stanovené v článku 8 ods. 1 a 4 tým, že každoročne prispievajú do národného fondu energetickej efektívnosti sumou rovnajúcou sa výške investícií vyžadovaných na splnenie uvedených povinností. Na tento účel a podľa článku 8 ods. 2 členské štáty zabezpečia, aby sa úspory energie vyplývajúce z opatrení financovaných z národného fondu energetickej efektívnosti na splnenie povinností podľa článku 8 ods. 1 vypočítali v súlade s prílohou V k smernici o energetickej efektívnosti.
- Článkom 9 ods. 1 sa členským štátom umožňuje splniť si povinnosti podľa článku 8 ods. 1 prostredníctvom povinnej schémy energetickej efektívnosti. V tomto prípade členské štáty môžu rozhodnúť, že povinné subjekty si splnia úplne alebo čiastočne svoje povinnosti prostredníctvom príspevku do národného fondu energetickej efektívnosti.

Ak si členské štáty nespĺnia v určitom roku svoju povinnosť, majú možnosť uskutočniť každoročný príspevok do národného fondu energetickej efektívnosti. Členské štáty, ktoré sa rozhodnú pre uvedenú možnosť, si naďalej budú musieť neskôr splniť povinnosti stanovené v článku 4 ods. 2, článku 6 ods. 1 a článku 8 ods. 1 a 4. Účelom je umožniť členským štátom kompenzovať – prostredníctvom dočasného opatrenia v podobe finančného príspevku do národného fondu energetickej efektívnosti – rozdiel v každoročných národných povinnostiach, pričom by sa zabezpečilo dosiahnutie ich národného príspevku k cieľom v oblasti energetickej efektívnosti do 2030 a preklopenie existujúceho rozdielu z hľadiska povinností na základe článku 8 a článku 6 v nasledujúcich rokoch pomocou financovania vyhradeného na tento účel v národnom fonde energetickej efektívnosti.

Vo všetkých prípadoch musia ročné finančné príspevky zodpovedať investíciám požadovaným na splnenie príslušných povinností a dosiahnutie orientačnej trajektórie. Ak si členské štáty zvolia jednu z týchto možností, určia typ opatrení energetickej efektívnosti, ktoré sa majú financovať národným fondom energetickej efektívnosti v záujme splnenia povinností stanovených v článku 4 ods. 6, článku 6 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4 a článku 9 ods. 1, a vypočítajú objem úspor energie, ktoré sa nimi dosiahnu. Na výpočet úspor energie členské štáty použijú spoločné metódy a zásady uvedené v prílohe V k smernici o energetickej efektívnosti.

Členské štáty následne vypočítajú investičné náklady na splnenie svojej povinnosti s cieľom určiť výšku požadovaného príspevku do národného fondu energetickej efektívnosti. Údaje použité na uskutočnenie uvedených výpočtov by mali súvisieť s historickou výkonnosťou národného fondu energetickej efektívnosti (ak je už zriadený) alebo s finančnými nástrojmi navrhnutými na podporu obnovy verejných budov alebo iných verejných schém energetickej efektívnosti. Keď členské štáty použijú možnosť uvedenú v článku 30 ods. 14 a článku 4 ods. 6, v rámci oznámenia metodiky podľa prílohy V opíšu prístup použitý pri odhade investičných nákladov vrátane metodiky a údajov. Uvedený výpočet by mal byť predmetom nezávislého posúdenia *ex ante* a *ex post*. Komisia bude monitorovať použité metódy prostredníctvom pravdepodobnej interakcie s členskými štátmi.

⁽²⁹⁾ V súlade s článkom 9 smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov.

4. NAHLASOVACIE POVINNOSTI

Tabuľka 4-1.

Článok 30 ods. 17 a 18

Č.	Odsek z článku 30
17.	<p>Členské štáty zašlú Komisii do 15. marca 2025 a následne každé dva roky ako súčasť ich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku predkladaných podľa článku 17 a v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2018/1999 ⁽³⁰⁾ tieto údaje:</p> <p>a) objem verejných investícií do energetickej efektívnosti a priemerný pákový faktor, ktorý dosiahlo verejné financovanie na podporu opatrení energetickej efektívnosti;</p> <p>b) objem úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti podľa jednotlivých produktov;</p> <p>c) v relevantných prípadoch, národné programy financovania zavedené s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť a využívanie najlepších postupov, ako aj inovatívne finančné schémy energetickej efektívnosti.</p> <p>Komisia na uľahčenie prípravy správy uvedenej v prvom pododseku tohto odseku zhrnie požiadavky stanovené v uvedenom pododseku v jednotnom vzore, ktorý sa stanoví vo vykonávacích aktoch prijatých podľa článku 17 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2018/1999.</p>
18.	<p>Na účely plnenia povinnosti uvedenej v odseku 17 prvom pododseku písm. b) a bez toho, aby boli dotknuté dodatočné vnútroštátne opatrenia, členské štáty zohľadnia existujúce nahlasovacie povinnosti, ktoré sa vzťahujú na finančné inštitúcie, vrátane:</p> <p>a) pravidiel zverejňovania pre úverové inštitúcie stanovené v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/2178 ⁽³¹⁾;</p> <p>b) požiadaviek na zverejňovanie rizík environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu pre úverové inštitúcie podľa článku 449a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 ⁽³²⁾.</p> <p>Na uľahčenie získania a agregácie údajov o objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti na účely plnenia povinnosti uvedenej v odseku 17 prvom pododseku písm. b) Komisia do 15. marca 2024 poskytne členským štátom usmernenie týkajúce sa spôsobov prístupu k údajom o objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti, ich získania a agregácie na vnútroštátnej úrovni.</p>

4.1. Rozsah pôsobnosti a ciele

V článku 30 ods. 17 sa vyžaduje, aby členské štáty nahlasovali pokrok z hľadiska vykonávania článku 30 každé dva roky ako súčasť integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku. Členské štáty sú najmä povinné nahlasovať údaje o objeme verejných investícií do energetickej efektívnosti, o priemernom pákovom faktore a trhovom objeme úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti.

⁽³⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013.

⁽³¹⁾ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2178 zo 6. júla 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 upresnením obsahu a prezentácie informácií, ktoré majú zverejňovať podniky, na ktoré sa vzťahuje článok 19a alebo 29a smernice 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o environmentálne udržateľné hospodárske činnosti, a upresnením metodiky na splnenie povinnosti zverejňovania (Ú. v. EÚ L 443, 10.12.2021. s. 9).

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1).

Členské štáty sú už povinné nahlasovať vo svojich integrovaných národných energetických a klimatických správach o pokroku politiky a opatrenia, ktorými sa podporuje plnenie cieľov, cieľových hodnôt a príspevkov stanovených v národných energetických a klimatických plánoch. Táto nahlasovacia povinnosť zahŕňa národné programy financovania zavedené s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť a využívanie najlepších postupov, ako aj inovatívne finančné schémy energetickej efektívnosti. Členské štáty využijú tento systém na nahlasovanie všetkých relevantných informácií na splnenie oznamovacej povinnosti podľa článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti. Bude to zahŕňať opatrenia, ktorými sa poskytuje verejné financovanie pre ciele energetickej efektívnosti. Nahlasovať by sa mali aj politiky a opatrenia, ktorých zámerom je podporovať súkromné financovanie v záujme energetickej efektívnosti, napríklad prostredníctvom technickej pomoci, pomoci pri vypracúvaní projektov alebo opatrení s cieľom umožniť inovatívne finančné schémy energetickej efektívnosti financované zo súkromných zdrojov (napríklad financovanie prostredníctvom účtov za energiu).

Pri nahlasovaní agregovaného objemu verejných investícií a priemerných pákových faktorov by členské štáty mali využívať a agregovať informácie, ktoré sa už vyžadujú v existujúcich integrovaných národných energetických a klimatických správach o pokroku, na meranie objemu verejných investícií a priemerného pákového faktora, ktorý dosiahlo verejné financovanie na podporu opatrení energetickej efektívnosti.

V rámci aktualizácie usmernení k nahlasovaniu pre integrované národné energetické a klimatické správy o pokroku Komisia poskytne ďalšie usmernenie k nahlasovacím povinnostiam podľa písmena b) v súvislosti s objemom úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti.

S cieľom nahlasovať celkový objem úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti budú členské štáty musieť využiť synergie a predchádzať zdvojovaniu vzhľadom na požiadavky na údaje zverejňované finančnými inštitúciami na základe nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií, taxonómie EÚ⁽³³⁾ a požiadaviek na zverejňovanie rizík environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu pre úverové inštitúcie v súlade s nariadením (EÚ) č. 575/2013 o kapitálových požiadavkách⁽³⁴⁾. Tento systém klasifikácie a zverejňovania finančných informácií môžu členské štáty využiť na plnenie prvkov nahlasovacích povinností stanovených v článku 30. V roku 2024 budú musieť veľké finančné inštitúcie s cennými papiermi kótovanými na regulovanom trhu EÚ zverejňovať činnosti zosúladené s taxonómiou v súvislosti s cieľmi v oblasti klímy. Od januára 2026 budú všetky úverové inštitúcie v EÚ musieť nahlasovať aj zosúladenosť svojich obchodných kníh s taxonómiou.

Rámec taxonómie zahŕňa niekoľko hospodárskych činností, ktoré sú relevantné z hľadiska cieľov prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti (napr. individuálne opatrenia obnovy pozostávajúce z inštalácie, údržby alebo opravy energeticky efektívnych zariadení a integrovanej obnovy existujúcich budov). Na výpočet celkového objemu úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti budú musieť členské štáty agregovať oznámené úvery, ktoré spoločnosti označili za zosúladené s tými hospodárskymi činnosťami, ktoré sú relevantné z hľadiska cieľov prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti, a pripočítať ich k objemu verejných úverových produktov na dosahovanie energetickej efektívnosti. Členské štáty budú musieť určiť, ktoré vnútroštátne subjekty zabezpečujúce dohľad nad vykonávaním existujúcich povinností zverejňovania budú podporovať uvedené nahlasovanie poskytnutím prístupu k údajom zverejneným finančnými inštitúciami (regulačný orgán pre bankovníctvo atď.).

A napokon, okrem zosúladenia s taxonómiou budú členské štáty musieť vo svojom nahlasovaní zahrnúť aj odhad objemov úverových produktov v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré nie sú zosúladené s taxonómiou, avšak napriek tomu vedú k vyššej energetickej efektívnosti.

⁽³³⁾ Nariadenie (EÚ) 2019/2088 o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb sa vytvára komplexný rámec podávania správ pre finančné produkty a finančné subjekty. Požiadavky podľa nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií sú prepojené s požiadavkami na základe taxonómie EÚ zahrnutím „environmentálne udržateľných hospodárskych činností“ podľa vymedzenia v nariadení o taxonómii do vymedzenia „udržateľných investícií“ v nariadení o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií. Taxonómiou EÚ a nariadením o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií sa spoločne upresňuje obsah, metodika a prezentácia informácií, ktoré majú zverejňovať finančné a nefinančné podniky, pokiaľ ide o podiel environmentálne udržateľných hospodárskych činností v ich obchodnej činnosti, investíciách alebo úverových činnostiach.

⁽³⁴⁾ Pri zverejňovaní údajov a ohlasovaní by sa mali najmä využívať synergie a malo by sa predchádzať zdvojovaniu vzhľadom na požiadavky vzťahujúce sa na úverové inštitúcie v súlade s článkom 449a nariadenia (EÚ) č. 575/2013 (CRR), zverejňované na základe vykonávacích technických predpisov podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2022/2453 z 30. novembra 2022, ktorým sa menia vykonávacie technické predpisy stanovené vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2021/637, pokiaľ ide o zverejňovanie informácií o rizikách environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu.